

Hétről-hétre

Szofia. Megindult a Mfal Bizzaron Akció Bulgáriában. A konferencián résztvett a bulgáriai zsidóság valamennyi mértékadó reprezentánsa. Ünnepl előadó volt Moses Waldman, a Jewish Agency megbízottja.

New-York. Az „American Palestine Campaign Inc” amely a Jewish Agency amerikai instrumentuma megváltoztatja nevét „Palestine Foundation Fund”-ra (Korona Híjessod). Célja marad ami volt. — A National Council for Palestine, amely az United Palestine Appeal vezetőségéből tevődik össze november 29-én összeült, hogy megtárgyalja a jelenlegi palesztinai helyzetet — „Excalibur” amerikai gőzös november 11-én befutott a new-yorki kikötőbe. Az első hajó amely Amerikába érkezett, amely a felavítási körömben rakodott. Sok rendelés érkezett az árukra. Amerika különböző részeiből, mivel a zsidó kikötőben rakták hajóira.

Krakko. Nyugatgalicia cionista szervezetei elhatározták, hogy Dr. Olasz Thon emlékére egy kolóniát fognak alapítani Palesztinában és emellett megöriktik a KKL aranykönyvében. — Jakob Lestschinsky ismert zsidó szociológus banketten ünnepelték 60-ik születésnapja alkalmából.

Praha. A csehszlovákiai parlament kulturális bizottsága Dr. Chaim Kugel képviselő indítványát elfogadta aranzéve, hogy törvényt alkotnak a zsidó hitközségeknek Csehországban és Máhrisch-Schlesienben való megszervezésére. A közoktatásügyi miniszter hangsúlyozta ez alkalommal, hogy egy zsidó teológiai fakultást szerveznek meg rövidesen, mert nem akarják, hogy zsidó teológusok külföldön tanuljanak. — A Keren Kajem rövidesen 100.000 font kölcsönt vesz fel Csehszlovákiában. Ez a kölcsön csupán egy része annak, amelyet az egész világon fel akarnak venni. A Cseh Nemzeti Bank már megadta hozzájárulását.

Varsó. A lengyel kereskedelemügyi miniszter Roman, fogadta Dr. Sommerstein sejm képviselőt és Trokneheim szenátort, akikkel megbeszélte, azokat a részleteket, amelyek az 1937 január 1-én életbe lépő vágtatási törvényben kapcsolatosan felmerültek. Az új törvény igen sok zsidó mesterséget és munkást tesz kenyértelenné. A lengyel munkácsi vezetője kijelentette, hogy megfelelő tervezet készült, hogy ezek az emberek ne legyenek munkanélküliek.

Páris. 62 éves korában elhunyt a varsói nagy naplappal, a „Hajnt”-nak alapítója Smuel Jakob Jatzkan.

Lodz. A lodzi törvényesék ellátta *Wizdison* Transz tartalkos fizetést 80 zloty pénzbüntetése, vagy hét napi magánzárkára, amiért Minzberg sejm-képviselőt az uccán inzultálta és szakállát meghuzogálta.

London. A kent herceg, VIII. Eduard fivere a napokban meglátogatta a wandsworthi zsidó agorkházat, ahol mindent alaposan megtekintett és hosszasan elbeszélgetett az ottalakkal.

Berlin. Az „Enz Bote” jelentése szerint Waihiagen község zsidómentes lett, mivel az utolsó zsidó kereskedő is elköltözött onnan.

Hamburg. 100 éves és négy hónapos korban elhunyt a legöregebb hamburgi zsidó: *Herman Münderheim*. Egykor a cipész szakmát tanulta ki, és Párisban a szupidai cipők készítésére specializálta magát. Juliusban, 100 éves születésnapján még nagy ünneplésben részesítették.

Jeruzsálem. A „Hajadern” jelentése szerint nagy változások lesznek rövidesen az executive tagjai között és Sertok le fog köszönni. Alitól fog azért kell lemondjon, mert Felix Warburg követeli az interjú miatt, amelyet Sertok, a „New-York Times”-nek adott, amely nem tetszett a Jewish Agency nem cionista tagjának.

Praha. A német és cseh filmipar hosszas tárgyalást folytatott filmcenzúra kicserélése végett, a két ország között. Most létrejött a megállapodás, amely egy „film-kliring” alakjában jön létre és ezáltal lehetővé válik, a két állam közötti filmek kicserélése.

Wien. A napokban Königrádban nagy ünneppesség volt az ottani zsidóság körében, amelyen megjelent Dr. Alfréd Fuchs, aki a hitlerizmus ideológiai alapjait világotta meg. Dr. Picha, a közigazgatási püspök is megjelent ezen a gyűlésen, ahol sokáig elbeszélgetett az ottani főrabival.

Varsó. A varsói és krakkói ügyvédi kamarák ülése után, a lublini ügyvédi kamara is ülést tartott. A másik két kamarával ellentétben a lublini kamara elfogadta az árja paragrafusát. A leadott 160 szavazat közül 104-en a nemzeti demokráciák mellett szavaztak, ami az jelentés, hogy a lublini kamarába nem vesznek fel többé zsidó ügyvédeket. A zsidó ügyvédek elhagyták demonstratív a kamara helyiségét. A kormány bizonyára elutasítja majd a határozatot, mint alkotmányelleneset.

New-York. November 28-án tartott ülésen 300 delegátus bizalmáról biztosította Weizmant, amiért a királyi bizottság előtt oly nagyszertien vádolta a zsidóság jelenlegi helyzetét.

Gürtitz. (Németország). Az itteni munkácsi elhatározta, hogy minden árja üzletet és üzemet táblával lát el, amely feltünteteli majd, hogy árja tulajdonosa van. „Mitglied der deutschen Arbeitsfront” lesz kívülr, ami azt jelenti, hogy a közönség a karácsonyi vásároknál ügyeljen, nehogy betévedjen egy zsidó üzletbe.

Varsó. Vinal jelentések szerint, a nemzeti demokráciák bojkott-országot állítottak a vinal zsidó üzletek elé, amelyeket azonban a rendőrség elkergette, de mindég újól visszatérnek.

Erőteljesebb szervezési akció kezd az oradeai zsidó iparosság

Már évekkal ezelőtt megkezdte az oradeai zsidó iparosság a célulatos szervezési munkát és nagyon helyesen és igazi zsidó emberekhez méltóan, előbb a fundamentumot építették ki szilárdan. Ez alatt azt értjük, hogy előbb egy gyönyörű nagy befogadóképességű templomot építettek, ahol a város vallásos érzelmi iparossága a saját imaházában ápolta a vallásos szellemet és a kollégialitást. Amikor a vallásos iparosok szerveződése folyt, a munkaviszonyok jobbabbak voltak, a kenyérkereseti lehetőség sem vált oly bizonytalanná mint napjainkban, ugyanarra, hogy annak a feladatnak, amelyre megalakult fényesen megfelelt ugyan, de az idők újabb feladatokat hárítottak az iparosszervezők vállára.

Az oradeai iparosság felfismerte az idők változását. A saját vállán érezte, hogy az új ipartörvény, az új tanonctörvény, az éles és sokszor a direkt zsidóellenes konkurrenca nem enged, hogy megelégedjenek a „csak imaház” feladataival. A keret megvan. Most csak az szükséges, hogy ezt a tágabb keretet még szilárdabbá abroncsolják. Tétovén áll sokszor a zsidó iparos és nem tudja, hogy kihez forduljon. Szereti, becsüli saját egyesületét, de merl annak keretein belül nem találhat errevalalkozó tanácsadást, kénytelen „irányítói” nélkül, egymaga megfelelni a reáharuló feladatoknak. Holott, ha ezirányban is megszerveződnének, akkor mindjárt könnyebb dolog volna sok tekintetben.

Ezt felfismerték a város zsidó iparosainak gondolkodói és vezetői tagjai és szervezkedés folyik oly irányban, hogy a meglévő iparos-egylet keretein belül, a zsidó iparos napi problémáival is foglalkozzanak. Ma, amikor az „átrétegződés” folytán minden zsidó ifjunak példaképpen odaállítja a zsidó iparost, meg is kell mutatni, hogy ez a pálya nem egy nyomorúságos kenyérkereset, hanem tekintélyes rétege a zsidó társadalomnak, amely tud szervekedni és ki tudja és ki akarja harcolni a maga igazát, úgy befelé, mint kifelé a sok veszedelem közepette. Példát kell mutatni az ifjuságnak is és hozzásegíteni ahoz, hogy a fizeteli és tekintélyes iparosférsadalom utánpótlása is meglegyen.

Ezek a feladatok készítették arra az iparosok ellélj, hogy erre a szervezkedésre gondoljanak. Már számos negyiparos is csatlakozott a mozgalmhoz, akik szívesen támogatják zsidó kisebb testvéreiket abban, hogy céljaikat elérjék.

Főfeladata lesz ennek a szervezkedésnek, hogy a zsidó iparosság kollektív érdekeit megvédje. Megvédje az új törvények mellett és sokszor az azokban rejlő ilkos erőkkkel szemben is.

Feladata az iparosság munkalehetőségeinek felmozdítása, munkaadóvalakozás ott és azokon a helyeken, ahol zsidó iparosellenes tendenciák mutatkoznak. Egy régi és örök igazságot akarnak megvalósítani, amely úgy szól, hogy szervezkedésben van az erő. A keret meg van. Az erkölcsi bázis is elég szilárd. Most csak élellet kell tenni a meglévő keretel.

Bizonyos, hogy az akció sikerrel fog járni. Lapunk figyelemmel fogja kísérni ezt a megmozdulást és ötle telhetőleg támogatni is fogja, mindentör és minden irányban.

— Hallgasson tanácsomra, fejtájs, nál dörzsölje be homlokát, halántékát valódi DIANA sóborszesszel.

— Tökéstart kerestetik autógumi, autó és rádió behozatali engedély kisknázására. Dr. Ligethy Miklós, Cluj Regele Ferdinand 40. Telefon: 14 66.

Házasság. Blum Mody (Cherla) és Salomon Lidor (Ig. Murec). — „Brii Hanor Hamizrechi” társelnöke házasságot kötöttek.

— Birtokok egész Transilvániában. Jövedelmező pelotár, házak, ház és villahegyek, gyártelepek és gyárak Clujon eladók. Két malom vidéken. Dr. Ligethy Miklós, Cluj, Regele Ferdinand 40. Telefon: 14 66.

Zsidó humor

HA ISTEN IS UGY AKARJA

Reb Awrohom Schlemil egyszer egy felterszény pénzzel a vásárra készült. Találta ott egy ismerősével, aki megkérdezte: hova megy?

— A vásárra megyek, egy szamerat akarok venni.

— Tegyed hozzá: ha Isten is úgy akarja. — Erre nincs szükség. A pénz az erszényemben van, a szamerat pedig a vásáron.

Amikor azonban a vásárra érkezett, egy tolvaj ellopja a pénzt. Szomorúan ballagott hazafelé. Az uton ujra ugyanazzal az emberrel találkozott s az azt kérdezte tőle: Honnan jössz?

Igy válaszolt: — A vásárról, ha Isten is úgy akarja és a pénzemet ellopták, ha Isten is úgy akarta, és a szamerat nem vettem meg, ha Isten is úgy akarja és őrsem meg téged a gula, ha Isten is úgy akarja...

A KAVNNKI RABBI BESZÉLÉI
Egyszer egy tolvaj találkozott egy orvos-sal és a következőket mondja neki:
— En sokkal jobban értek az emberekhez mint Ön doktor ur?
— Miért?
— Denn ich weiss, wenn ich weckgehe, was den Leuten fehlt, aber Sie wissen nicht...

MAJD...
Egy gazdag ember nehéz betegséghe esett s már az orvosok is lemondtak minden reményről. A gazdag ember fial erre, mint ahogy ez már szokás, összehívták a város valamennyi snorrerjét, mindegyiknek adtak husz garast, hogy a nagybetegért leflim-e mon djanak és a felgyógyulásáért imádkozzanak.

Mikor a snorrerek kivonultak a beteg házából, egyikük megszólalt:
— Mit szólók a mi Rothschildunkhoz? Husz garast adott fejünkért! Pedig annyi a pénze, hogy kiszoríthatott volna nem ötven garast, hanem akár egy pengőt is.

— Csak ne igulj! — nyugtatja meg a lázongót a másik snorrer. — Ha az Isten élteit, majd a levérjéit ugyls oszának pénzt...
AZ APA MEGKÉRDI A TANITÓT:
— Tulajdonképpen mondja meg tanító ur, hogy fiam milyen a leggyengébb?
— A fejében... válaszolja a tanító.

A SZEGÉNYSÉG
A zsugorhoz jött egy szegény ember és amikor nem talált meghallgatásra, így szólt:
— Ha nem teljesítet a kérésemet, szőlök annak aki küldött, hogy jöjjön el hozzád ő személyesen.
— És ki küldött téged hozzám? — kérdezte a gazdag.
— Hát nem tudod, ki küldött hozzád? A Szegénység!

HA...
Egy szegény embertől kérdezték: „Mit csinálnál, ha Isten neked adná Rotschild gazdagságát?”
— Sokkal súlyosabb kérdés — felelt amaz — mit csinálna Rotschild, ha Isten neki adná az én szegénységemet?

JÓKIVÁNSÁG
Grodnóban rettenetesen kegyetlen kormányzó garázdálkodott, de aki Rabbi Nochemot, a rabbit kivételképen kedvelte. Ujév napján rendes szokás szerint egy zsidó küldönlés megjelent a kegyetlen kormányzónál, hogy tolmácsolja előtte az üdvözlését. A kormányzó erre azt mondta:
— Hiszen tudom, mit kívánnak a zsidók nekem, és azért nem csodálom, hogy színe üdvözlönek, de belsejükben átkoznak. De tőled, Nochem nem tételezem fel ilyen hiszélget.

— Tévedni méltóztatik, Kegyelmes urunk, hivelm sem hazudnak, mindannyian sok szerencsét kívánnak, kívánjuk, hogy a grodnóiak magasabb állásba Jusson Excellenciád, neveztek ki Vlnába fő kormányzóknak, vagy Pétervárra miniszternek...

NÉPÜNK

VEZÉRSZÉKHATÁROZÁS ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA
Sírada Iosif Vulcan No. 4.
Telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wassersiro Sándor — Leifner Zoltán
Pályafőszerkesztő: ...

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500 magánosoknak: egész évre 300, félévre 160, negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ch. 180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—6 Dollár.

Tizennyolc évi fegyház

A churi bíróságnál elhangzott az ítélet, amely a legszigorubb, amelyet a bíróság ki monhatott a Frankfurter-perben. Az egész világ közvéleményét megdöbbentette az ítélet és talán Németország közönsége az egyedül, amely kevesit ezt a tizennyolc esztendőit, amelyet egy súlyosan beteg, exaltált fiatal ember ellen hoztak. A zsidóságtól távol áll a politikai gyilkosság gondolat, mert úgy véli, hogy ez csak árthat a zsidóságnak. De ha már ez a vinkevei származású zsidó fiatalember annyira elkeseredett, hogy politikai gyilkosságot követett el, akkor nem várjuk volna, hogy ellentétben, a hasonló pereknél elhangzott ítéletekkel, tizennyolc évre ítéljék a csontszuban szenvedő, szerencsétlen embert.

Kétségtelen, hogyha nem lett volna a kantoni bíróság mögött, a nagy német bírodalom irizalatos morális és ki tudja még milyen ilkos nyomása, akkor a bírósági ítéletben itélkeztek volna. De a kulisszák mögött bizonyára működésbe lépett a náci „szözhenger” és olyan jenyegeléssel operált, amely ellen kevés volt a védő ékesszólása és kevés volt — még a bírók ellentétes lelki beállítottsága is. Hitler barátja volt Gustloffnak, akit a szerencsétlen Frankfurter megölt. És ha ismételtlen hangsúlyozzuk is, hogy a zsidóság érve nem volt a multban és nem lesz a jövőben sem a fegyver — ezt az ítéletet mégis mély megdöbbenéssel kellett fogadjuk. A zsidó énturalomra klasszikus példa a palesztinai zsidóság magatartása, a terror napjainban. Ott 33%, os lélekszádmát adjuk a lakosság összlétszámának és minden morális és fegyveres erőnk és szervezetségünk meg volt arra, hogy szembeálljunk az arab banditákkal, akik zsidó életeket és zsidó vagyont pusztítottak napról napra. És mégis, az egész palesztinai közvélemény érezte, hogy néhány revolver lövésessel, vagy néhány arab halálával nem szűnik meg a baj. Ott ránevelődött a zsidó öntudatos közvélemény arra, hogy ne kardtól várja segítségét és ne a brutális erőszaktól. De a gátlult zsidóság ellen elkövetelt injuriák, támadások és erőszakosságok sem szoktak megtoroltni fegyverrel. Ha azonban akad egy elkeseredett ember, aki úgy érezte, hogy meg kell szüntetni azt a mélyelyt, amely a szabad Svájc nagyszerű és szabadsághoz szoktatott atmoszféráját is megmérgezi, akkor tekintetbe kellett volna venni — az enyhítő körülményeket is.

A churi bíróság döntött és olyan büntetést szabott ki Frankfurterre, amely egyenlő a halális ítélettel, mert hiszen ez a testileg és lelkiileg keresztült kasul beteg szerencsétlen nem fogja túlélni ezt a nagy időt. Pedig „errettentő példa” sem kellett volna legyen, hiszen bennünk zsidókat sem Svájcban, sem másutt nem kell „eretenteni”, hogy ne kövessünk el gyilkosságokat. De dolgozott a német nemzeti szocializmus terrorja, a demokrátiuss és szabad svájci közvélemény tereltek is, s ennek újabb áldozata lett: Dávid Frankfurter, a szerencsétlen exaltált

Vége a nagy churi pernek...

Tizennyolc évi fegyházra ítelték Frankfurter Dávidot!

Az ítélet mély megdöbbenést keltett a világ közvéleményében. — A per lefolyása, a védő- és vádbeszédek. — Frankfurter megrázó levele apjához, amelyben bejelentet öngyilkosságát. — A német náci kezét sejtük a súlyos ítéletben

Chur. Lapunk legelőbbi számában megírtuk a Frankfurter per előzményeit, a világ közvéleményének nézetét, hangulát, a népszerű uszításait, most pedig a tárgyalás lefolyását adunk részletes tudósítást és az ítéletről, amely igen súlyos volt és egyáltalán nem vették tekintetbe, hogy politikai gyilkosságról van szó. Az ítélet krillikóját, lapunk vezércikkében adjuk, itt a tárgyalás lefolyásáról tudósítunk.

Chur városa, ahol a tárgyalás lefolyt.

Csendes kis hely különben Chur városa, de néhány hete feszült légtérben élnek az emberek, sok külföldi jár-ke a városban, valamennyi a Frankfurter per iránt érdeklődés hozta ebbe a kis svájci városkába.

A graubündeni lenfon nagytanácsának tárgyalóterme ez a hely, ahol a Gustloff dráma második nagy felvonása lejátsszódik. A dráma első része: Gustloff megletése volt, amelyet egy exaltált zsidó fiú követelt el, mert nem bírta tovább türelg az a sok megeláztatást, amelyet a németek követtek el vele, családjalva és 500.000 zsidóval szemben. A második felvonás: a „második áldozat” feletti ítélet, amelyet megelőz a tárgyalás.

A németek száz főből álló náci küldönlést küldöttek Svájcba, filozofosok és nem állanak csak egymással szóba.

Kétszáz újságíró jelent meg a tárgyaláson. Ezeknek körülbelül fele belföldi, svájci, másik része, külföldi, akik a világ minden részéből egyenesen erre a szenzációs tárgyalásra érkeztek.

Kikből áll a bíróság?

A törvényezék egy elnökből, egy helyettes elnökből és három bírótól áll. Elnök: Dr. Anton Rudolf Ganoni, alelnök: Dr. J. Viol, a bíróság tagjai: C. B. Nivola, Christian Garman st. morizli örmagy és Dr. Peter Sender. Az elnök ívvelével, a bíróság többi tagjai laikusok, akiket a pártok választanak bizonyos időtartamra, a svájci törvények értelmében. Csak az elnöknek kell képzett jogásznak lenni.

Az ügyész vádiratát

Dr. Friedrich Brügger államügyész fogalmazta és 24 oldalra terjed. Öt vádpontot sorol fel, amely közül az első Frankfurter, Gustloff megletésével védozza, a második: 18 évi maximális büntetés kiszabását követelt a polgári jogainak elkorláskálását, valamint

örökre való kilűlást, a büntetés elszervezése után Svájc területéről), a harmadik pont: a gyilkosság által elkövetett kár megtérítése, a negyedik: a fegyver elkobzása, az ötödik: valamennyi vizsgálattal, tárgyalással felmerült összköltségek megtérítése.

A vádirat különben a következőket közli: 1936 február 4 én 20 órakor Davosban Parkhaus 3. sz. alatt Wilhelm Gustloffot, automatikus fegyverrel négy lövéssel agyonlőtte. Gustloff a svájci NSDAP. országos vezére volt. A vádirat ezután részletesen leírja, hogy lépte át a ház bejáratát Frankfurter, miként vért Gustloffra, azután a gyilkosság részletes lefolyását. Utána önként jelentkezett a rendőrségen és azonnal bevallotta, hogy ő a gyilkos. Kijelentette Frankfurter a kihallgatás alkalmából, hogy személyes bosszu nem vezette, mert nem is ismerte Gustloffot tisztára feja iránt elkövetett sorozatos sérelmeket akarta megtorolni, illetőleg a világ figyelmét felhívni a sok igazságtalanságra, amely a zsidókat éri a német bírodalom határain belül. A vizsgálat megállapította, hogy szó sem lehet komplotról, vagy bármilyen olyan körülményről, amelyből arra lehet következtetni, hogy a háttérben felbujtók lettek volna.

Hedwig Gustloff asszony,

az egyetlen ten, akit a graubündeni bíróság kihallgat. Az összes svájci bíróságok közül ez az egyetlen, amely nem folytát a tárgyaláson tanúkihallgatásokat, mert az álláspontra, hogy az előzetes vizsgálat feladata tisztázni a részletek kérdéseket. A Frankfurter perben is csak egyetlen tanut hallgattak ki, Hedwig Gustloff asszonyt, a meggyilkolt néclvezer özvegyét.

A magánvédő képviselője: Dr. Fridrich Grimm, aki a németországi Essenből való és a Harmadik Birodalom legnagyobb nemzeti szocialista ügyvédje. Ő képviselte a nemzeti szocialista pártot a ketről perben is, amelyet a ketről zsidó hitközség indított a zsidórágalmozó náci propaganda ellen.

A védelem ügyvédje,

Dr. Eugen Curti viszont Svájc leghíresebb jogásza. Hires jogászcsoaldból származik és az igazság gúncsenlküllit lovagjának ismerik Svájc területén. Hírcs megkezdődött már akkor, amikor a Harmadik Birodalom pártisan encetálva azoz ügyeket, hogy az egész zsidóságot befektette és Frankfurter,

lakol, most a juk nyu. oltón — életével fizeti meg a gyilkos tetteit. De a többi életben lebb Frankfurter tonb) fogja folytatni mindazt, amit svájci Gusterter felbehagyott. És ez a zsidó tragédia k!

Heti számunk 12 oldal

mint a zsidóság felbérelt eszközeit állítsák a világ közvéleménye elé.
A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy politikai körökkel Frankfurternek semmiféle kapcsolata nem volt, Bernben állg volt ismerőse.

Apolkris és valódi levelek

A nemzeti szocialisták minden lehető következtetést, hogy mindenféle apokrif levelekkel kompromittálják Frankfurtert és még inkább a zsidóságot, így Hans Rowarik néven antitardált levelet írtak, amelyben mindenféle fantasztikus koholmányokat írtak, hogy 50 000 frankot már megkapták, mint Custloff „vér-

Frankfurter Dávid

díját" és rákerül a sor rövidesen Hillerre, Göringre és Göbbelsre is. A nyomozás megállapította, hogy ez a levél teljesen hamis és légbőlkapott volt, akárcsak annak az Otto Juelich nek vallomása is, akil csalásért elítéltek Hollandiában, s aki azt állította, hogy neki Frankfurter már említett lett Frankfurter, hogy megöli Custloffot. Természetesen kiderült, hogy akkor még Hitler uralkon sem volt és azt sem tudták, hogy Custloff nevű nemzeti szocialista létezik a világon.

Ezzel szemben írták Frankfurternek két levelezőlapot, amelyet nem küldött el a címzettnek, de amely jellemzi Frankfurter lelki állapotát.

Az egyik levél — apjának szól, a vincorcel rabnalt, amely így szólott:
— Szeretett, drága apám! Sok gondot és bánatot okoztam neked eddig is életemben, örömet annál kevesebbet. De most már nem bírom tovább. Bocssás meg minden, amit veled szemben elkövettem. Nem látvonom ebből az életből szívféjdalommal, mert tudom, hogy nem kétekedél ebben. Hozzád és boldogult anyámhoz hátráltalan szeretet fűzött mindenkorom. Légy erős és biztalanban, úgy mint eddig. Hiszen útmaradnak még neked Alfonz, Ruth, Joe és Noémi, akikből még sok boldog fog lenni. Minden hitemet elvesztetem az emberekben. Nem bírom tovább! Utolsó kívánságom, hogy mondj utánam kadist. Nemsokára együtt lesznek anyámmal az égi trónus előtt. *Adjon az Ég egy jobb időt nektek és az egész zsidóságnak!* Szerencsétlen fiad Dávid." Ez a levél nem ment el sohasem, de bizonyította lelt annak, hogy Frankfurter megelégette testl és lelki kínjait és öngyilkos akart lenni, csak később határozott úgy, hogy megöli Custloffot.

A vádbeszéd elhangzott

Az első napon. Az adatok alapján igazolta, hogy Frankfurter mögött nem állott senki, teljesen egyedül akélt volt, utána öngyilkos akart lenni, de nem volt hozzá elég lelki ereje. Különben az állalun, cikéünk elején ismertettél vádirat alapján mozgott az egész. Dr. Brügger ügyész vádbeszédében kihangsúlyozta tovább, hogy ezt a pert ki kell ragadni a szenvedélyes politikai feszültség atmoszférájából és a büntetőjog alapjára kell helyezni. Nem „mint zsidó" járt el, hanem a gyilkosság személyes lelki bűntudatából ered. Frankfurter egy száználmaradott beteg ember, lelki depressziója csak részben gyökerezik a németországi zsidóüldözésekből. *Csonnyeredése volt igazl oka lelki*

depressziójának csak másodlagos elemként járult az eseményekhez, a németországi zsidók üldözése. Frankfurter csak annyit foglalkozott a zsidókérdéssel, mint bármelyik Németországon kívül élő zsidó intellektuel. Csodálatos, hogy a zsidókérdés iródmalmát mennyire nem ismerle. A gyilkosság után ki-jelenítte, hogy nem bánt meg semmit.
Ezért a gyilkosságért életfogytiglani fegyház járna. De figyelembe kell venni az enyhítő körülményeket is. Kevesebb nem lehet ez a büntetés, mint 15 évi fegyház. Frankfurter jellemle nem olyan tisztá, ahogy azt Emil Ludwig állítja röpiratában. Az érvényesítést vágy adta kezébe a fegyvert.

Dr. Ursprung, Gustloffné ügyvédje:

A lelt Indoka politikai gyűlölet. Frankfurter gyűlölte a hitlerista mozgalmat, ezért ölle meg egyik képviselőjét. A gyillos so-hase hivalkozókk ideáltamusra, Frankfurter azt a fogot arrodítja magának, hogy egy zsidónak szabad megölni egy nemzeti szocialistát. A vádoltl gyáva és ravasz. Egy arrogáns diák, aki viszállt a svájci vendégjoggal. A jogoszáv zsidónak nincs mit keresnie ill. Végül 400.000 frank-t követel Custloffnének, mint kártérítést.

A törvénytörési orvosszakértő szakvéleménye nagy elégedetlenséget keltett a német sajtóban, mert az úgy ítéltette lelt, mintha Custloff lelt volna a bűnös és nem Frankfurter.

Frankfurter vallomása

A második napon Frankfurtert hallgatták a bíróság. Részletesen ismertette a gyilkosság lefolyását. *„Már-már vissza akartam fordulni, de amikor megálltam a dolgozószobában Hitler arcképet és az általa aján-dékolt díszítőt, nem haboztam tovább, hanem amikor Custloff lelt bement a szobába, löltem..."*

Vallomása után ismertették korábbi életét, beígységének történetét, dr. Jeger churioros szakvéleményét, aki súlyos betegnek deklarálta Frankfurtert, dr. Schmidt fűlspecialista megállapítása szerint a vádoltl egyik fűléré süttet és bronchialis esztámban szenved. Eután felolvasták volt lakásadósnőjének vallomását, a Steffen asszonyét, aki súlyos betegnek tartja Frankfurtert, aki sokszor sirt, amikor a németországi zsidóság szenvedéseiről lapokból vagy másképen értesült.

Az elmeorvosi szakvélemény szerint a vádoltlnek alhatilag gyenge idegrendszer van és csak korlátozott beszámítható.

Curti védő

hosszas beszédében vázolta azokat a lelki motívumokat, amelyek arra késztették Frankfurtert, hogy megöli Custloffot, a nemzeti szocialista párt svájci vezetőjét. *Jogosan gyűlölte Frankfurter azt a politikai rezsimet, amely egyént életét tönkretette és sokszáz-ezernyi zsidónak okoz évek óta kínos és keserves szenvedéseket. A védő hivalkozott azokra a politikai perekre, amelyek az utóbbi években világszerte előfordultak és mindegyikben felmentő volt az ítélet. Felmentést kér a vádoltl számára.*

A védő beszéde sohasem lépte át a tárgyalogság határát és rendkívül mély hatást lelt a közönségre. Dokumentumokat olvasott fel a németországi zsidóüldözésről. Nem aka-

Perzsa szőnyeg, gyapjúfonalakat bizalommal Schulhof Emilné-től vegyen
ORIENT
Szővőiskola Oradea
Str. Ep. Clorogariu 14.
Szakszerű szőnyegjavítás! Állandó tanfolyam!

rom elhallgatni, hogy mélyesége tisztellett ér-zek a kultur Németországgal szemben, meri magam is német vagyok, ám az, amit a nemzeti szocialisták ma Németországban és küll földön a zsidók ellen követnek, a legnagyobb fokú ellétést érdemel. Custloff halála után tudták csak meg a hatóságok, hogy Custloff megsértette az ország szuverenitását. A Svájcban élő 150.000 bírodalmi németet szervezettel fogták össze és rohamcsapokat is szerveztek. Custloff főlk-diktátora nevezte ki magát. Bójkottot rendezett davoai kereskedők ellen, előírta a könyvtáreskedőknek, milyen könyveket tartsanak rátkáron és valódságos második svájci német követlé játszóta ki magát. Svájcol német befolyás alá akarják keríteni, hogy ellenállóberejét háboru esetére meggyöngyítsék.

A védő ezután részletesen ismertelt a németországi zsidóüldözéseket, amikor Ööb-bels híres mondasát idézi, „a zsidó is ember, ahogy a bolha is állat" a német utsgírők hangosan nevetnek Részletes dokumentumokat terjeszt a bíróság elé, fényképeket, könyveket. Késő este lelt vége a védőbeszédnek és a bíróság kijelentette, hogy hétfőn hirdetik ki az ítéletet.

Az ítélet

Hétfőn este hirdették ítéletet a graubündent esküdszék Frankfurter Dávid felett. A bűnösség kérdésére igennel felelték és elvetették az enyhítő körülményekre vonatkozó elő-terjesztést is, ennek alapján a közzvád képviselőjének javaslatát magukévá téve

18 évi fegyházra és az országból való örök kitiltásra ítélték Frankfurter Dávidot. A büntetésbe nyolc hónapot beszámítottak és elmarasztalták a vádoltl a perköltségek megfizetésében.

Az ítélet nagy megdöbbenést keltett világszerte, mert teljesen figyelmen kívül hagyta azokat a körülményeket, amelyek a szerencsétlen zsidó fiatalember kezébe adták a revolvert.

A palesztinai királyi bizottság elvetette a kantonizálás tervét.

A királyi bizottság kihallgatta Dr. Hextert, aki kijelentette, hogy 180.000 dunam állami föld van zsidók bérletében, de ezek nagyrésze homokos, mocsaras, sziklás terület és a Palesztina Polash művek, a Ruhemberg művek bérletében vannak. Megművelhető föld, összesen 3000 dunam. A királyi bizottság foglalkozott ez ország kantonokra való felosztásának tervével is. A kérdés alapos vizsgálata után megállapította a bizottság, hogy Palesztina kantonizálás, ugy közzgazgatást, mint gazdaságt szempontból keresélyvithetellen.

Lehengerelem a drágaságot! olcsó árainkkal:
Gyapju georg. duplaszélés m. . . 98 L. Taffet selyem métere . . . 109 L.
Dívat ruha selyem métere . . . 98 L. Angol ruha bárszony métere . . . 159 L.
Dívat-szővevek, téli mosó áruk, dejalinok, vászonárúk
olcsó elárusítása
Markovits női dívat áruházában
Oradea Piața Reg. Maria 3.

HETI GLOSSZÁK

VIII. Edward lemondása

Olyan nagy horderejű világörténelmi kérdésben, mint VIII. Edward angol király lemondása, nekünk zsidóknak halk szavunk lehet, Bar, mint újságíró és nép, a zsidók is, bizonyára lázas izgalommal figyelték szerle a világon a nagy dráma lefolyását. Egyik oldalán állott a 42 éves király, csaknem 500 millió ember uralkodója, a mega nagy és oltatlan szerelmével, másik oldalon pedig az évezredes angol alkotmány, amely nem enged, hogy a király akkor is szívére hallgasson, ha egy polgári származású nő akar ma azóhoz emelni a trónra. Mit tesz akkor egy XX. századbeli király? Lemond a trónról és eltűnik a sokmillió „magánemberék" társadalmában. Annyit és annyiszor kommentálták az utóbbi hetekben ezt a világotlított eseményt, hogy ehhez hozzáfértvélnek nincs és nem is lehet. Bár a zsidóság sorsa sokban függ attól az egész világon, hogy vajon nyugalom honol-e az angol korona országában. Az „Angel Korona", amely rendkívül erős szimbolum és csak megszemélyesítje az élő király. Az ideális demokrácia hátrája Anglia, dacára annak, hogy királyja van, mert épen most mutatkozott klasszikus példája annak, hogy az angol parlament, tehát a nép által küldött képviselőket egyúttal nagyobb hatalommal bírnak, mint diktatúras országok Fűh-rejel. Igaz viszont, hogy van mire támaszkodjanak, a megrendíthetetlen alkotmányra. Ez a „mega charta" szentség az angol világon, amelyhez még egy szuveren uralkodó sem mer hozzányúlni. Imponáló és tisztellett parancsoló ez a felfogás és bárho a zsidóság körében volna ennyire általánosan respektált a mi „alkotmányunk", a mi Bibliánk.

Régi rossz szokása a zsidó sajtónak, hogy mindenben zsidó kérdést keres. Nem akarnak ebbe a hibába esni, de nem hallgathatjuk el, hogy amint olvastuk Mrs. Simpsonnak a király nagy szerelmének anyját, Aliz Montague Werfieldnek hívták. Nincsenek adaléink arról, de nem is vagyunk nagyon kíváncsiak rá, mert nem is lennének hüszkék ha kiderülne, hogy a „Montague" név, egy zsidó nő teker. Ez a név spanyol eredetű, zsidók között elterjedt, főleg az angol nyelvterületeken. Nem volnánk hüszkék erre, mert mi azt régen tudjuk, kűttiből az óhasvérsü Ester óta, hogy a zsidó nők, mindég „vegyet" találnak a nemzsidók között. A zsidó nőket, mindég jobban szeretik, mint — mondjuk — a zsidó férfiakat. Már Farcó is, a férfi újszólótekről szólott és a nőkről bűl-

Családi béke

Írta: I. L. Perez.

Chaim teherhordással foglalkozik. Amikor urával megrakodva végigmegy az utcán, ki sem látszik a teher alól és úgy tűnik fel, mintha az áruval lelt láda, amit a hátán cipel, magától mozogna. Csak nehéz létekezete árulja el, hogy Chajim a teherhordó közéledik.
De lme most megérkezik. Lihogve földre teszi terhét és zsebébe csuszaltja a keppott velteljét. Hátát boldogan kiegyenesíti, nyagokat fuj, kabátja csücskét kihuzza a kötéll alól és homlokáról letérlít vele a verejtéket, odamegy a kulhoz, iszik a hideg vízből, azután elindul hazafelé.
Az udveron megáll, fejét felemeli, amíg homloka egy vonalra esik szakállá csücskével és elküldi magát:
— Chánele!
A padlás szobán kinyílik egy ablak fehér kendőbe bugyolált asszonyka néz ki rajta. Leszól az emberhez:
— Chajim?!
És a pöröcska nézi egymást hosszan, gyönyörködve. Chajim a pénz, amit keresett papírba göngyölt és felhajtja a magasba, Chánele ügyesen eltáplja a levegőben.

A téli szezon
összes **szövet** ujdonságai
Katz Posztóáruház-ban
legolcsóbb
ORADEA, Str. AVRAM IANCU 1.

csen hallgatott, holott férfiak nem tudnak szűlni.

VIII. Edward király és császár, ma már mint, magánember ill egy bécsi kastélyban szíve nagy szerelmével, Mrs. Simpsonnal. A királydrámának vége. Benntuket továbbra az érdekel, hogy a VIII. Edward nevében elindult és ma a VI. György király nevében Palesztinában dolgozó Királyi Bizottság, valóban jó és reánkérve kedvező döntést hozzon.

A királydráma lezajlott és a világ forog tovább, mintha misem történt volna.

A dráma lezajlott és Windsor Dávid herceg néven, mint magánember, Anglia volt uralkodója megkezdte magánéletét, amely azonban még hosszú ideig a közérdeklődés reflektorfényében fog állani. És ha tekintetbe vesszük, hogy első ulja a bécsi Rotschild Jenő entfeldt kastélyába vezettél s Neumann professzorral tovább fogja kezelteni fűlét, akkor azt kétségtelenül megállapíthatjuk, hogy épen úgy, mint welszi herceg korában, később mint VIII. Edward király, úgy, mint magánember is mentes minden elfogultságtól és soha nem lelt különbséget ember és ember között. Szereti és becsüli a zsidókat!

A zsidó szlv...

Végtelen klavtúra a zsidó szlv. Tud olyan kemény lenni, hogy gyémánttal sem lehetne megpuhítani s tud olyan melegen lágy lenni, hogy könnyek szöknek az ember szeméből.
Ne beszéljünk a „kemény" szlvról, mert nem érdemli meg, de meg minek tessékünk önmagunkat vele. Ellenben a zsidó szlvról, arról az igazról, hadd szóljunk néhány szó, mert nem tudjuk elhallgatni.
Legutóbbi számunkban írtunk egy fehérvást, amelynek tartalma az volt, hogy Welsz Igaútnak Tasnadon van nyolc ellátatlan gyermeke. S van még ehhez egy amputált lába és

nemrég veszlette el feleségét is. Megrázó emberi tragédia és bűmulatosan rezonált erre a zsidó társadalom. Lapunk más helyén közöljük azok nevéit, akik eddig adtak és reméljük, hogy sok adakozó lesz még, akinek nevében nyugtázhattunk. De jött többek között egy levél, amelyről külön kell írjunk.
236 let jött. Nem nagy összeg, de kik küldték? A fimisoaral zsidó aggokháznak apóljait. Maguk is esett, öreg és élettől fáradt derék emberek, férfiak és nők, akiknek megeseit a szlvít ezen a tasnadl nyomorék embertársukon, aki még szerencsétlenebb, mint a többi ember. És egy jiddis ryelven írt gyűjlvét küldtek be, részletesen felsorolták benne az adományozókat és az összegeket.
Könnyezni kell, amikor olvassuk, hogy Grünwald Jónás 50 lelt, Grünbergerné 40, Friedmanné, Kácserné, Welberné 20—20 lelt és a többiek 10 meg 5 leteket adtak. Aggok adták a fűllábu, nyolcgyermekes családapának. Megható, megindító vallomás ez a rezonáló zsidó szlvról. Vajha követnének mindenkor és mindenben azok, akik az élet napusgerasabb oldalán járnak, nem öregek és nem szegények, hanem van pénzük és van módjuk arra, hogy adjanak. Csak talán a szlvük nincs olyan, mint a fimisoaral aggoknak. Fiatal szlvük volna? Nem! Hanem érzékeltenebb szlvük, pedig de jó érzés is adni, adni, adni...

Az ardeali zsidók találkozóhelye!
Megnyílt
BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étteme
BUCUREȘTI,
Str. Lipscani 7.
Elsőrangú erdélyi konyha

kiddüst mondanl és ha egy és más még hiányozni fog, az sem lesz baj.

A legfontosabb, hogy pénlek eslti gertyára jusson és orvosságra a gyermekeknek...
Hát még, amikor egészségesek a gyermekek és a rézgyertyatartók nincsenek elzátolgosltva és ha még ezen felül kuglt stl a sötlet kemencében, milyen vig és boldog akkor ez a szegény család!...

Mert Chánele csodálatosan ért a kuglt-készítéshez. Igaz, hogy mindig panaszkodik, egyszer iszl hiányzik, mások tofás, vagy olaj, de amikor a kuglt kikerül a kemencéből, mindig csodálatos lize van.

— Angyal készítette el — mondogalja Chánele nevéve.

— Minden biznnyal — feleli Chajím — vajjon te nem vagy e lstennek anygala? Nem ltsz e eleget lólem és a gyermekéktől? Amikor a gyermekek bosszaniának, vagy én mér-gelődöm, halok e valaha panaszt lóled? Vagy veszekedős vagy e, mint a többi asszony?
Chánele boldogan nevetgel és Chajím még hozzáfűzi!

— Van-e neked valami földi örömed? Te és a gyermeked majdnem meztelenül jár- tott és többet éheztek, mint nem. Es ki va gyok én? Egy szerencsétlen fiótas. Amint mondanl szokták: „se kiddűshez, se hávdüle

Egy kihalt kávéház

Nem lehetünk propagálói annak a nagy kávéháziulusnak, amely általában erre mife lények. Egy kicsit „zsidóbetegség”, mert a zsidó nem jár kocsmába, nem duhajodik, de elfáradt egy kis szolid kártyajátékok, és megiszik egy feketét. S ami már nálunk szokásos össekől rendszerint a kellemest, a hasznossal és közben egy kis üzletet is bonyolít.

Szerény szövegek a kávéház és akik megszokták, hozzátartozik napi programjukhoz, életük egy kiegészítő része. Semmiesetre sincs ártalmára sem a közigazgatás, sem az erkölcsi életnek, sem a köz, sem az egyén szempontjából.

Természetesen, ott ahol sűrűben lakja a várost a zsidóság, ott általában egyes kávéházak zsidós karaktere, főszereplője révén. Fel tudunk sorolni egymás után néhány uradeli kávéházat, amelyet zsidók frekvenciának. De nem soroljuk fel őket, csak egyet említenek, amelyért az cikk egyáltalán íródik. A salmari Dácta kávéházról van szó. Tipikus zsidó kávéház, ahol sokan féltek kalppal ülnék, rögzítenek, kaszinoznak, tekeréskönyv, útleveket köne, egyszerű: kávéház. Nem klub, mint például a salmari Ulo-klub, nem is lebut, hiszen a város tulajdonát képezi. A város főterén levő, ugynevezett kávéházak kávéház.

Történet egy szép napon, hogy „ellanácsolták” onnan a zsidókat. Hogy kilette és milyen indokból: nem lényeges. Bizonyára illetékes volt ennek az intézkedésnek megjelölése. Csak a szakállas és pajeszos zsidókat tanácsolták el. Agoston léle meg határozással: a zsidó-zsidókat. Természetesen a berevált zsidók „solidárius” a többiekkel, meg azután hogyan is képzelték el, hogy mondjuk egy társasághoz tartozókat, amiért azok szakállas hívezennek onnan, a többi pedig ott marasztalják. Azóta teljesen üres ez a helység, mert hiszen 80-90%-ban zsidók látogattak. Elhúzódtak egy mellékkücsök, a város szép épületeiben levő kávéházak pedig üres: ellévoztak csendben onnan azok, akik ennek a külvárosban poros és sok nehézséggel küzdő háttérment városnak a keresési lehetőségeit megadják, sőt meg is teremtik. Furcsa, amikor adózik, polgári kötelességeiket mintahélen teljesítő szolid polgárokat „ellanácsolták” a város házában levő, hérbeadott kávéházak. Nem a kávéházat, mint intézményt védjük, erre sem nekünk, sem a kávéháznak nincs szükség. Mi csak a polgári szabadságért és egyenlőségért küzdünk, amely tiltakozik az ellen, hogy meg még csak a kávéházból tanácsolja el a zsidót, holnap a parkokból és holnapután — az üzleteiből, vagy más foglalkozást helyéről.

A napokban leplezték le a nagyzemlékű, híres Lucaciú Lászlónak monumentális szobrát Salmaron. És ez alkalmából messzi vidékekről

zarándokollak tizezrek, hogy a kegyeletes aktusnál jelen legyenek. Lucaciú László meg is érdemelte ezt, mert nem csak lángoló hazafi, hanem a demokráciáért harcoló talpig is ember volt. Ha éne, f-flelt jogérzések és igazságossága bizonyára nem engedné, hogy az általa annyiszor álmodott nagy ország egyes polgárait bárholon is és bármikor is eltanácsolják. Nem tűné, hogy amidőn az ő, avagy más román nagyság szobrát leleplezik, az utcákon felelőtlenül zsidó polgárokat bántalmaznak.

Az általunk is végtelenül nagybecsült és tisztelt Lucaciú László dicső emléke nevében ezúton kérjük az arra illetékeseket, hogy ezt a salmari zsidóság erkölcsi és lelki integrálása ellen elkövetett jogszérelmet orvoslják. Nem a „kávéházi” van szó, hanem mindazon sérelemről, amelyet orvosolni kell!

Valljon kicsi Palesztina?

Lapunk legutóbbi számában, egy cikkben, a nyomda hibájából egy nullával többet szedték, amire felszisszenhettek mindenki, aki a földrajzi tudományokban, csak egy kicsit is járatos. Mi ezt írjuk, hogy Palesztina területe 28 000 négyzetkilométer, de a lapba mégis 280 000 került. Ha imperatisták volnánk, akkor mondhatnánk, hogy mi „Nagy Palesztináról” álmodunk, de mi nem vagyunk azok és egyelőre bizony megelégedünk ezzel is, 28 000 négyzetkilométer legyen az a terület, ahol nyugodtan élhetünk.

Ha már erről ismét írunk, akkor aktuális az is felvetni, mint alapvető kérdést, hogy vajjon egy ilyen terület sok-e vagy kevés? A cinolamus ellenséggel régen azt hirdetik, hogy nagyon kis területre csak, amely ma már „telítve” van emberekkel. És sejnös, rosszul informáltak tisztítják is ennek abba a hibába, hogy rühagyják a Palesztina-mozaik ellenségeit az az állítást. Nem az ellenzők, hanem a lovakörök ellen kell feljegyeznünk a következőket:

Belgium területe 30 000 négyzetkilométer és lakóinak száma több mint nyolc millió. Hollandia aig 34 000 négyzetkilométer és szintén több mint nyolc millió lakosa van. Tekintettel arra, hogy Palesztina jelenlegi lakossága alig több egy milliónál, kézzelfoghatóan látszik tehát, hogy még mennyi milliónak van helye, a jelenlegi Palesztina területén.

De, hogy ne gondolja az olvasó, hogy csupán bombaszöveg frázis ez, leközzöljük, hogy a „Times”-ben, Sir Filinders Petrie kellet kutató, aki negyven évig élt Egyiptomban, a következőket írja: Palesztina legfőbb problémája, a föld kérdése. Az arabok reblőgazdálkodást folytatnak a földdel, amely nagyrésztben pusztasággá vált. A földet szabadon moshatják a zaporok, amelyek azután elviszik a termőföldet a tengerbe.

— Megpróbáltam néhány helyen a vize-

Budapestre utazók figyelmébe!
Orth. kóser penzió Budapest központjában, Andrásy-ut 43. szám
 Modern kényelemmel berendezett ragyogó tisztá szobák, folyóvízzel. Kívánatra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:
Friedman Józsefné Kármel-pansio (Andrásy-ut 43)
 Telefon: 12-59-07.
 vagy Oradea-n özv. Strasser Ignátné
 Sir. Nicolae Iorga 17 szám alatt.

ket felfogni és a termelés szolgálatába állítani. Nagyszerű eredményeket mutathatunk fel. Az eredmény, a régihez viszonyítva, annak ötszöröse és tízszerese lett. Ebből következik, hogy legkevesebb négyszer annyi lakosságot tud elartani Palesztina, mint amennyi jelenleg lakja. Egy arabnak 30 acre földre van szüksége, hogy családját elartsa, egy zsidónak elég 5 acre is.

Sir Petrie adatait számos zsidó mezőgazda és közigazgató ellenőrizte és megállapította, hogy a jelenlegi 700 000 mezőgazdasággal foglalkozó lélek nyugodtan és biztonságosan felemlélhető három és fél millió lélekre, akiket a palesztinai föld el tudna tartani.

Természetesen városi foglalkozóira vonatkozólag is a legjobbak a kilátások. Három világrész találkozáspontja lehet Palesztina és igen fontos hűjő és legvonalak utirányában fekszik. Érszázados tapasztalatok mutatják, hogy ugyanannyi városi lakost is el tud tartani egy ország, amennyien mezőgazdasággal foglalkoznak. Tehát bátran állíthatjuk, hogy 7-8 millió embernek nyújthat biztos existenciát. Ha pedig hozzászámítunk a Transjordániát, amely kétszer olyan nagy mint Palesztina, 10-12 millió embernek adhat kenyert.

Ha már itt tartunk, még valamit meg kell mondunk. A zsidó állam ellenséget azt mondják hogy a „kis zsidó sziget” elnyeli majd az arab tenger”. Ezek felvilágosítására csak annyit a szomszédos Sírjának 1,7 millió lakosa van, Libanonnak 800 000, Transjordániának 300 000 (háromszázezer!) Iráknak körülbelül három millió és Ibn Saud nagy államának hat millió lakosa van. Tehát a „nagy tenger” 10-12 millió, amely nem csupa arabból áll, hanem tekintélyes kisebbségek is élnek ott, keresztények is. Ha tehát a zsidó állam, csak 7-8 millió lakost tudna felmutatni, akkor nem volna „sziget” a tengerben, hanem minden tekintetben vezető állama a Közelkeletnek.

Magas értékű veszek aranyat, ezüstöt és brilliánt bármilyen mennyiségben
HERBST ékszeráruház
 Oradea, Bulv. Regele Ferdinand 3.

Tunggram
 több fényt és...
DUPLASPIRÁLLÁMPA

Bécs világhírű orvosprofesszora és diszpolgára

Dr. Markus Hajek talesszal és tefilinnel jön le évről-évre Salontára, hogy szülei sírját meglátogassa

Egy zsidó karrier, mely 75 krajcárral és egy lyukas nadrággal indul el. — Két és fél millió lei egy műtétért. — 75 éves születési évfordulóján dr. Heinrich Neuman-nal az élén üdvözik Hajeket, a bécsi klinika jelenlegi vezetői

— A „NÉPÜNK” eredeti riportja —

Vannak az életnek rejtelmei, amelyekre soha senki nem tud választani. Viszont vannak olyan történések, amelyekről öngyomozólag kimitathatjuk, hogy nem a véletlen műve, ha annak is látszik és az egymásbkapcsolódó láncszemek, egységes egészet képeznek.

Egy konkrétummal kapcsolatban mondjuk ezt el. Ké z e l l o g h a t ó tény az, hogy a régi híres hajdani császárvárosban Wienben, az orvosvilág olyan kiválóságokat adott az emberiségnek, akik bizonyos szakokban korzakos jelentőségű értékekkel gyarapították az orvostudományt. Így többek között, csak egy nevet említenk: a Freudé, aki a pszichoanalízis terén új utakat tört, amelyről a pro és kontra még évtizedekig visszahangoznak fognak, a kulturemberiség körében.

De térjünk rá jelenlegi tárgyunkra. Az orvostudomány másik bécsi hősrésze, prof.

ben. Zsidó szempontból sohasem volt nagy jelentőségű. Derék, szorgalmas zsidó nép lakja, nem nagy számban, akik nagyrészt kereskedelemmel foglalkoznak. Talán még öt maguk sem tudják, hogy valamikor régen Hajek melamednek, gyermekek hitlanoktatójának fia, milyen nagy emberre lett, a nagyvilágban.

14 éves volt a kis Márkus, amikor elindult, egy kis banyával, hogy elhelyezést találjon a világon. Hogy tanuljon és hasznos tegja próbáljon lenni a társadalomnak. És a szegény kis melamednek fia — szintén tanító lett. De nem biblái tanító! Hosszu évtizedeken át, sem nem Talmudot, hanem az orvosok tisztelet bocsájtoja ki mind az öt világrészbe, hogy gyógyítsák meg az emberek millióit. A kis fiú, 61 évvel ezelőt indult el és Timisoara volt az első élet stációja. Ott éreltségizett a régi gimnáziumba és azután a bécsi egyetemre került. Szegény volt és küzdött az étellel, ahogy már az ilyen nagyon szegény, de tehetséges zsidó fiúk kinlódni szoktak.

Amikor hatvanadik születésnapját ünnepelte, akkor mondta egy beszélőben, hogy 75 krajcárral és egy lyukas nadrággal indult el és érkezett Bécsbe...

Politzer és Schnitzler tanár.
 Akkor indult el a fényes császárvárosban is ez a folyamat, amely a régi Ausztria fénykorát jelentette, az egyetemeken érvényesülhettek a tehetséges zsidó professzorok, így a fül és gége szakon **Politzer** tanított, a valószínűleg egyik megalapozója volt a múlt század 70-es éveiben annak az orvosi hírnévnek, amelyet azóta sem veszített el a bécsi egyetem. Mellette volt **Schnitzler professzor**, a híres Artur Schnitzlernek, az írónak apja. Ide került Hajek is, mint diák és az egyetem professzorai hamar felfigyeltek nagy tehetségét. Szenvedélyesen szerette a zenét, kultúrát volt, nagyon tehetséges az orvosi tudományban is, ugyannyira, hogy a professzorok magánházába is gyakran megfordult. Így történt azután, hogy a szegény salontai melamednek a fia, — megszerette a híres Schnitzler professzor leányát és dacára annak, hogy ez apa nem szívesen látta — házasság lett a dologból.

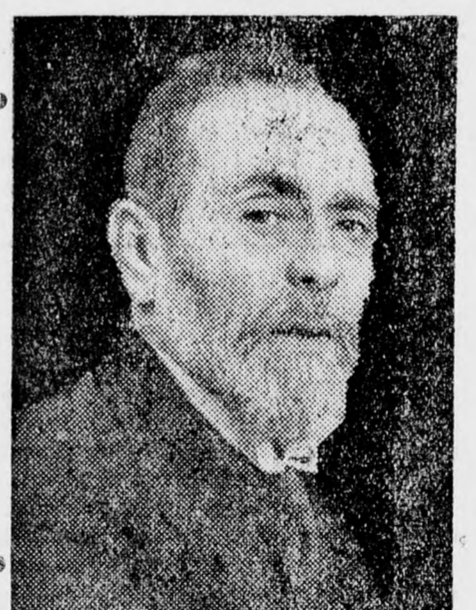
Igy került és így maradt Hajek professzor a bécsi egyetemen, ahol évtizedek alatt megfuttolta ragyogó karrierjét.

Ahogy egy régi tanítványa beszél róla. Mit mond Dr. Erczmann Lajos orvos róla?

Tudtuk, hogy el Oradean egy derék orvos, aki nála tanult, és akít atyal szeretettel istápoltt és aki Hajeknek egyik legkedvesebb tanítványa volt. Ez a nexus továbbra is fennmaradt, ugyannyira, hogy a legautentikusabb erra, hogy Hajek tanárról nyilatkozzék.

— Hajek professzorral valóban jóbarátságban vagyok és amikor egy két évenként lejön Salontára, szülei sírjához, mindenkor nálam száll meg és itt tölt néhány napot.

— Mit mondhatsz Hajekről, mint emberrel? *Kell-e jobb bizonyítvány zsidó szülőkről,*

Dr. Markus Hajek

Dr. Markus Hajek-re, aki viszont a fülészeti orvosi tudományban alkotott korszakos jelentőségű.

A napokban ünnepelte Hajek professzor 75 ik születésnapját és ez alkalmából az egész orvosi világ felkereste jókívánásaival és a bécsi egyetem fül gége és orrszakosztálya Neuman professzor vezetésével keresték fel az őst tudóst, hogy gratuláljanak neki.

Ez alkalommal érdekesnek találjuk, ha megírjuk Hajek professzor bámulatos pályafutását, részben azért, hogy mi örvendőnk annak, hogy így kiváló tudósokat adunk az emberiségnek, másrészt, hogy az ifjúság okulhasson belőle és példaképpen állíthassa megazéle.

Amikor egy szegény melamed fia elindul.

Talán kevesen tudják, hogy Hajek professzor az Oradeától 35 kilométernyire fekvő Ssalonta városából származik. Salonta, a régi híres hajduváros, Arany János születési helye, jólismert a magyarul beszélő közönség körében.

hoz” nem való. Még zemireszt sem tudok énekelni, mint más.

— Nem baj — vigasztalja Chánele — te mindamellelt egy mintaférj és jó apa vagy... Minden zsidó leányának legyen monda egy ilyen férj, amilyen te vagy. Adj a Teremlé, hogy egyből öregedjünk meg és his bündertizwangig Jahr gyönyörködjünk egymásban. És a párosca hosszan, szeretettel néz egymásra mintha most jöttek volna ki a chüpe atól.

„Sinu beszébbosz táánig” — mondja az Irás — szombaton az elvés élvezet! Alvás után Chájim egy kis beszéshámdrosba megy, hogy Tórárt hallgasson, egy melamed magyarra éppen a hell szidrárt.

A melamed a gánédendről, a tulvilágit boldogságról beszél, emiben az igazaknak, a caddikoznak részük lesz. Chájim nagy figyelemmel hallgatja, de közben elszendereg. Akkor ébred fel, mikor a melamed betjezi az eladást. Naogyt sóhajt és így fohászodik: Világ ura! Csak egy kicsitél, csak egy közzítsd, csak egy gondolatnyit adjál a Te gánédenedből, nekem, feleségemnek és gyermekemnek... De ezután szomoruan lehorogszja a fejét: nem érdemlem meg... nem érdemlem meg...

Bátortlanul a melamed elé járul.

— Rebbe — szóla! meg és a hangja remeg az izgalmától — Rebbe hogyan nyerhetém el én is a tulvilágit üdvösséget?...

— Tanulj Tórárt ítam! A Tóra által... — felelt a melamed.

— De tudod-ean vagyok.
 — Tanulj Misanászt... Ájlin Jánkovot, legalább is Péreket.

— Mondtam Rebbe, hogy ámhoorec vagyok.
 — Akkor mondj tihemet minden nap.
 — Tihemet tudok mondani, de nincs rá időm.

— Imádkozz legalább éhítáttal.
 — Nem ismerem a szavak értelmét.

A melamed szive könyörülettel telik meg iránta és megkérdezi:
 — Mi a mesterséged?
 — Teherhorodt vagyok.
 — Nagyszerű!... Szolgáld ki az írás-tudókat.

— Hogyan?
 A melamed gondolkozik egy pillanattal, azután így felel:
 — Hoyzál minden este friss Ivóvizet az írástudóknak, akik a beszéshámdrosban tanulnak. Chájim arca ragyogni kezd a boldogságtól.

— Akkor nekem is részem lesz a tulvilágit üdvösségben.

— Minden bizonytal.
 — Rebbe — kérdezi aggódva Chájim — és a feleségem?

— A feleség is részeselet a férj érdemében, — felelt a melamed — amikor az igaz ember arany trónon ül az éden kertiben, a há feleség oit ül a lábánál a zsámolyon.

Az eszt ima után Chájim haza megy a beszéshámdrosból és miután Chánele elmondja a „Coil von Abrahamot”, havdullit csinál a serleg töltöt.

Ezúttán lelkendezve meséli kezd a melamed szavai, de közben nagy könyörülettel fogja el a felesége tránt és felsikál:

Nem!... Igérem neked Chánele hogy én ebbe nem egyezem bele! Semmi szín alatt nem fogok beleegyezni, hogy a lábomnál ül... Én felfoglak emelni magam mellé... jobbnohoz ülletek... és örökök egymás mellett foannk ülni. Elfogunk mi férni egy széken is! És biztos vagyok benne — füzte hozzá emelkedett hangon, — hogy az Örökkévaló áldott legyen a Neve, bele fog ebbe egyezni... Egész biztos, hogy bele fog egyezni. Bele kell, hogy egyezzek...

— A zsidóság helyzete Hollandiában. *Haga.* A külgazdasági miniszter nyilatkozott a kamarában, a menekültekre vonatkozólag. Tény, hogy jöhetnek be az országba idegenek is, azonban, ha vgyáznak, ezek közül azokat ki lehet válogatni, akik hasznára lehetnek az országnak. Minden államnak szuverén joga, hogy eldöntse, kiket tart kívánatosnak az országban. Ez év július 4-én különben Genfben megállapodás jött létre, amely szerint, a Németországból menekültek, a kormányok védelmét élvezik és olyan iratokat kapnak, amelyek lehetővé teszik, az illető országokban való tartózkodásukat. Ez azonban csak ideiglenes megállapodás, amelyet véglegesen szabályozni kell, főleg arvonatkozólag, hogy a munkavállalásához való jogukat is elismerjék Hollandiában rendezni fogják mielőbb ezt a kérdést, mert a jogtalanság szomorú helyzetből ki kell emelni ezeket a szerencsétleneket. A nemzeti szociálista házasági törvényre vonatkozólag az igazságügyminiszter kijelentette, hogy e téren semmi változás nem észlelhető. Hollandiában nem köthetnek német állampolgárok házaságot, ha az egyik közülük zsidó. Különben a házai bíróság egy árja német nő és Hollandiából származó holland közöli házaságot megengedhetőknek tart, mert itt nem lehet „felkeveredési” szó, a német törvények szerint. Az igazságügyminiszter kijelentette még a kamarában, hogy antiszemita kijelentéseket csak akkor torol meg a bíróság, ha azt sértő tendenciával mondják. A „National Herald” című lapban Quond admirális kijelentette, hogy a lephoz közelálló, fesszetárnak ismert párt egyáltalán nem antiszemita. A „Nieuw Nederland” lapban, azt írják, ahogy Németország elismerte az olaszok terület szerzési jogát Abessziniában, ugyanugy el kell ismerni a zsidóság jogát is arra, hogy saját földjén akar nép életet élni. Ezért ez a ciönista mozgalom megérdemli nyugateurópa minden szimpátiáját.

— Jobb egy palack valódi „Diana” sósorszesz, mint két heti ágybanfekvés.

— A lengyel miniszterelnök a zsidókérdésről. *Varsó.* Skłodowska lengyel miniszterelnök beszédet tartott a sejmében a zsidókérdésről, melynek során többek között a következőket mondotta: „A kormány a legérdekesebb eszközökkel fogja elfojtani az antiszemita kilengéseket. Az ország minden polgára ki kell vegye részét a szociális segítségkötésben. A kormány örömmel üdvözli a felüli földműves lakosság városba való öntözését”. A bizottságok választása során *Minzberg* zsidó képviselőt a költségvetési és kereskedelmi ügyosztályba delegálták, *Sommerstein* zsidó képviselőt az adminisztratív bizottságba és *Rubinstein*-t az egészségügyi és kultuszügyi bizottságba választották be.

— Deutch Pál orth. kóser bodega Baia-Maren kispiacra.

— Stephen Wise az amerikai keresztény társadalomhoz. *New York.* A napokban ülésezett New Yorkban a „Kisebbségi vallások jogaiért küzdő bizottság”, amelyen *Stephen Wise*, az amerikai ciönista szervezet elnöke rendkívül határos beszédet intézett a keresztény társadalomhoz és egyházakhoz. *Wise* többek között a következőket mondta: A világ zsidóságának vallási és nemzeti jogai vannak Palesztinára. Amennyiben tehát Palesztina kapul akár részben, akár teljesen bezárna a zsidó bevándorlás előtt, úgy megsértene ezzel a zsidóság jogait. Minden országban kisebbséget alkot a zsidóság. Számos országban léhből fopossák vallási, nemzeti és még politikai jogait is. Horá vezethet ez? Azt akarják talán, hogy a zsidó ifjúság előtt ne álljon csak egyetlen út: a fellépés az esküvő útja? Ameddig a kereszténység ilyen politikai megítél, vagy inaugurál, addig önmaga készült elő a zsidó fiatalság bomlásának feltételéül”. *Stephen Wise* ezután felszólította a ligát, hogy teljes erejével és súlyával küzdjön a kisebbségi sorban lévő egyházak jogainak csorbítatlanságáért.

— Baia-Maren megnyitja a HOTEL-TRANSILVANIA (állomással szemben), ahol kényelmes szobák kaphatók. Utazóknak engedmény.

— Egy millió zsidó éheznek Lengyelországban. *New York.* *Dr. Bernhard Kaha*, az American Joint Distribution Committee európai igazgatója, sajtó fogadtatást tartott, amelyen drámai szavakkal tárta fel a lengyel zsidó tömegek katasztrófális nyomorát. Foglalkozott ezekkel a kényszerkötélpéltési tervekkel, amelyek az utóbbi időben egy a lengyel kormány, mint a zsidó szervezetek részéről felmerültek, de kijelentette, hogy ezek elé túlzott optimizmussal nem szabad tekinteni. Számolni kell azonban azzal, hogy Lengyelországban ma egy millió zsidó éheznek és módott kell találni arra, hogy ezeknek problémáit mielőbb megoldhassuk.

— Ha Brasovba jön és jól akar élni, úgy okvetlenül keresse fel a Kahán orth. kóser vendéglőt, a Strada Voevod Mihai 13. et. II. szám alatt.

— 30 éves, nagyon csinos, művelt és háziasan nevelt urilány, akinek zenetanári diplomája van, 2 szoba berendezéssel, szép kelengyével és 100.000 lel hozományával keres hozzávaló férjet. Lehet elválni vagy özvegy. Bővebbet „Mirea” házasságközvetítő iroda, Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

— Siesta Szanatórium Budapest, I. Ráth György ucca 5., a főváros egyik legideálisabban fekvő gyógyintézele. *Bel- és idegyógyászati, sebészeti, szülészeti, nőgyógyászati, urológia stb.* Röntgen, kémia és mikroszkópia laboratorium. Elektrocardiograph (szívvizsgáló). Krogh féle alapanyagcsere vizsgáló készülék. Enterocleaner (bélfürdő). Modern vizsgyógyintézet. Orvosilag vezérelt villanyüzemi konyha. Elsőrendű ellátás. — 9700 négyzetöles park. — Olcsó árak!

— Népgyűlés Londonban a zsidógyűlölet ellen. *London.* Crickelewood kerületben nagyszabású népgyűlés folyt le az antiszemita pártok és zsidóellenes megnyilvánulások ellen. A vezérszónok a willesdeni püspök volt, aki a legmélyebb felháborodással utasította vissza azokat a gyűlölettel átitatott zsidóellenes kilengéseket, amelyek az utóbbi időben Angliában előfordultak. A püspök végül így fejezte be határos szónoklatát: „A keresztények és zsidók egyaránt Isten gyermekei. Mindnyájunknak egyesülni kell a béke és jószág akarataiban, bármilyen nemzethez, felekezethez tartozunk is. Csak az ilyen nemzetek és vallásokon felüli egyesülés mentheti meg a világot a teljes felbomlásától”.

— Tökéstárs kerestetik autógumi, autó és rádió behozattal engedély hiányában. *Dr. Ligethy Miklós, Cluj, Regele Ferdinand 40. Telefon: 14 66.*

— Csökkent a csehországi zsidók száma. *Praga.* Csehországban az 1890-i népszámlálás szerint 94.470 zsidó élt, ami az összlakosságának 1,62 százalékát tette ki. 1900-ban az arányszám 1,27-re, 1921-ben 1,19 és 1930-ban 1,07 százalékra csökkent. Prágának 1890-ben 23.473 és 1930-ban 35.463 zsidó lakosa volt és ez 46,45 százalékát teszi a csehországi zsidó összlakosságnak. Amilyen arányban azonban Prága lakossága gyarapodott, országos viszonylatban éppen ilyen mértékben csökkent a zsidóság száma, úgy, hogy az elmúlt negyven év óta a zsidó lakosságának arányszáma Csehországban 20 százalékos visszaesést mutat.

— A csehországi zsidó Párt interpellációja a közoktatásügyi és honvédelmi miniszterhez. *Praga.* A csehországi zsidó Párt parlamenti képviselője *dr. Angelo Goldstein* a következő interpellációt terjesztette be a közoktatási és a honvédelmi miniszterhez: 1. Különböző oldalról felhívják arra a figyelmet, hogy a cseh és szlovák iskolákban, a személyi adakok kiállításánál, a tantervvel részéről mindazon zsidó tanulókkal szemben, akik zsidó nemzetiségűek vallják magukat, bizonyos igazságtalan nyomást gyakorolnak. Kérdelem a közoktatásügyi minisztert, mit szándékszik tenni, hogy hasonló esetek ne ismétlődjenek meg az iskolákban. 2. A katonai formulákban, amelyek kiállítás végett a katonaságnak adnak, csupán cseh, német, lengyel, vagy magyar nemzetiségű rubrikák van, azonban zsidó nemzetiségűek azonban nem tüntethetik ki és így a zsidó katonák nem vállalhatják magukat zsidó nemzetiségűeknek. Kérdelem a miniszter urat, hogy mit szándékszik tenni, hogy ez a jövőben ne forduljon elő.

— Tömegesen utasítják ki Németországból a zsidókat. *Berlin.* A német zsidóság körében újra nagy riadalom keletkezett egy brutális kormányintézkedés kapcsán. Számos utlevéllel bíró zsidó kereskedő kapott ugyanis az elmúlt napok során a német hatóságoktól felszólítást, hogy 24 óra alatt hagyják el az ország területét, mert ellenkező esetben letartóztatják őket. A kiutasítás végzés nem tartalmaz semmilyen indokolást, amint hogy a kiutasított kereskedők valóban nem is követtek el semmiféle bűncselekményt. Különösen azért fogta el pánt hangulat a zsidó körök, mert a kiutasított zsidók legelőbbje kereskedő, illetve vagyos ember és teljes képzettségű, hogy 24 óra alatt kivándorolni tudják vagyonukat. Sőt lehetlenségell határos az is, hogy a rendelkezésükre bocsájított időtartam alatt vizumot szerezhessenek és elérjék a német határt. A Csepto azonban mindezekre nincs tekintettel és ragaszkodik eredeti végzéséhez. Ez az újabb eredeti német módja a zsidók kirablásának.

— Zsidóellenes kilengés a bécsi sportpályán. *Bécsből jelentik:* Az elmúlt vasárnap a „Hakoach” zsidó sportklub és egy „Arja” sportszervezet között bojtányos jelenetek voltak a mérkőzés alkalmával. Az összetűzést a zsidó sportolók sikeres játéka okozta, amit a legyőzött sportcsapat hívei rögtönöztek. Az utóbbi időben különben is a bécsi sportpályán állandósított képek: *ködöbálások a pályán lévő zsidó sportolókra és erőszakos kilengések a nézőtérben, a zsidó sportbarátokkal szemben.* A sportcsapatvezető és a fogadásokból folyó fanatizmus egyedül nem lehetnek okul annak, hogy a favoritok érdekében ilyen hallatlan antiszemita támadások történjenek. Ezek az antiszemita kilengések csakis a már hosszú idő óta létező izgatottságnak, — amelyet illetékes faktörök ellárnak — a következményei. Eredménye ennek a jövőben nem lehet más, minthogy a zsidó sportolók teljesen látvány maradni minden olyan mérkőzésről, amely testi épségüket veszélyeztetné.

Hirsch Jakob; a baia marei hitközség elnöke:

„Az orth. Központi Irodával karöltve valósítsuk meg a hitközségek autonóm gazdasági és politikai szervét”

Az Iroda nem egyéb, mint Dintorákat termelő szervezet, amely megbénítja a hitközségek szabad mozgását

Utóbb hoztam intézett levélben ezon öszinte „gyauu”-jának ad kifejezést Főszervező ur, hogy „én lélek ujboi kiállni”, hogy részvegyek az Iroda kérdésben indított akcióiban. Hát nem lélek. Nincs kiöl és nincs mitől. Ma nincs több ves tenvalóm, mint hat évvel ezelőt, amikor a hitközségek érdekében sikraszállottam. Különbön kritikáknak sohasem volt személyes éle, nem lovszoltam a mások hibáin, sőt azt hiszem, hogy részem volt abban, hogy az akkori túlfűtött atmoszférában, amikor az emlékezetes szimari ese mények lezajlottak, betartottuk a fair-play szabályait bármennyire is iperkodtak egyes elemek kol-korrekció és hasorló pamflettek ki közeletünkét lángh-borítani.

Nem felelemből, hanem máségyébert húzódom „kiállni” és pedig a közny és nemlörbödös szegi kedvemel, amelyet lépten nyomon tapasztalok, részben a hitközségek, de általában, az egész ortodox zsidóság részéről. Don Quichote szerepre nem vágyom, hogy előltem egy szímelom legyen, mögöttem pedig néhány princíp ortodox doktor, akik lunatikus ide-üzmusutkal boldogtani akarják az ortodoxiát. Holott minden rendben van, csak nem kell „Iskolárolt” szörszálhasogató politikával mindenit észrevenni...

A hitközségek eltávoledtak az Irodától.

Az a baj, hogy a hitközségek eltávoledtek az Irodától, úgy-úgyvén agytól asztallól elváltak, csak a „tartásdíjat” fizetik és nem várnak érte semmiféle ellenszolgáltatást. Van ugyan egy dolog, amely jó ot az lepszabály bitossly az Irodának, és ez a din-orák elrendelése. Ha bármly öszekülönbörés támad, rögtön jön a címőra, amelyből azonban nem nagyon kérnek a hitközségek, mert ez a feladatot nagyon is befűszerint oldja meg is az Iroda. Akarmilyen kis frakció panasz emel, anélkül, hogy bevizsgálná a panasz jogosságát, rögtön küldi a dintorákat, amelyekre a hitközségek rendszerint erősen rálléznak. Ez nem elég munkatör az Irodának. De még az sem, hogy ez elnök egyszer-egyszer lesiel Bu-

curestibe, egy kis szubvencióért a miniszteriumba, és sz Iroda nem lesz egyéb, mint egy cövek, amelyhez az ortodox oda van pányvázva, hogy szerte ne szaladjon. Ez is valami ugyan, de édes-kevés. A zsidóság ma olyan háborgó tengeren érezheti magát, ahol csak erősebb kormányosok vezethetik hajóját. S úgyes, hogy a rábízott tömegeknek minden élelégazlatára kiterjedjen ez a gondosság. *Dr. Klein Miksa* röviden megem litelle cikkében, hogy annak idején a Hitközségek Szövetsége megalakulásokor alaposan és részletesen kiolgoztuk a szükséges terveket. Az Iroda akkor elgáncsolta ezt az alakulat, azzal az ígérrel hogy átveszi a szövetség programját. A dést választóújús és, ki-küldött egy kvázi autonóm jogkörű bizottságot, de az Iroda egy pillanatil sem gondolta komolyan a dolgot. Az egy estandóval később választott új elnök már nem is beszélt a dolgról, mivel ő semmiféle kötelezettséget nem vállalt — és maradt minden a régiiben!

Vannak bizonyos preszálzkérdések, amelyek nem engedik, hogy bizonyos kérdéseket lezsegezzünk. Így bizonyos ilszégek betöltésénél is szerepet játszanak ezek a kérdések. Ered nan Ferenc fűtsorait emökökollégám cikkében a hivatalosságot „áldozathésséggel” óhajtaná pó oltatni. Voltak már szomorú idők a zsidó történelemben, amikor a főpapl méltóság is „áldozathéssz” emberek szerezték meg. De ez nem valami dicsőséges korszaka történelmünknek.

Volna egy komoly tanácsom: valósítsuk meg végre a teljesen autonóm, de az Irodával különben párhuzamosan dolgozó — gazdasági és politikai szervet, amely az összes hatáskörébe vágó teendőköt vállalná. Elnöke lehet a központi szervezet elnöke, inézkedéseiben pedig a nagy központi választmányának volna felelős.

Eddig ez volt a taktika, hogy a két napot, amikor az ország delegátusai együtt vannak választási manőverekkel töltötték ki, holott jó volna, ha egyik másik kérdést a nagy nyilvánosság előtt megtárgyalhatnánk, ami esellég irányt szabna a következő ciklus munkásságának.

Fórum Egy hitközség segélykiáltása a békéért

Néhány szó a carei békéért és az igazságért

A régi carei ortodox hitközség mintaképe volt az igaz tradicionális hitközségnek. Vallásosság, tudás, hit és megérett lakozott benne, Israel nagyly voltak papjai.

Rabbenu Mose Jakov — áldassék emléte — volt az, aki megalapozta és összehatarta ez a hitközséget. U ana Israel egyik nagy gonja, *Rishi Brach Saul* jelenlegi kassai főrabbi, tudásának fényét, hosszú éveket árasztotta ebben a kö-életben. U ana következzel *Tettebaum Josi* főrabbi, aki tökéletesítette elődje művét. Amikor szután ő Satu marera ívo-voit, a carei hitközség egy sége megbomlott és a régi dicső hitközség romokban hever.

Azok, akik a nagy építömesterek mellett dolgoztak és építették a carei hitközséget, vagyott áldoztak érte — nem tudnak beletörödni ebbe a pusztulásba.

Nem okolunk senkit. Nem szállunk harcba senkivel. Még csak vitába sem szállunk. Csak megértést keresünk testvéreinkkel. Jöv akkor juk tenni azt, amit a Iűrelmetlenség e ronolt Terv merült fel, amelynek megvalósítása alkalmas volna a testvéri béte megteremtésére és arra, hogy ezáltal hit-öszegők újra nagy és erős legyen. A terv, amelyet indítványoztak, a következő:

Küldjön ki az orth. hitközség és a spanyol ritusu orth. hitközség egy közös bizottságot, egyenlően kiállított taglétszámmal. Ennek a bizottságnak az lenne a feladata, hogy állítsa helyre a békét a két hitközség között. Kölcsonbör megérett és megegyezés alapján. Ha pedig ez nem sikerülne, úgy vigyék az ügyet, dintóra elé, amelynek minden feltétel nélkül alávetnék magukat.

Az ortodox hitközség egyhangulag megáévé tette az indítványt, megerősítette azt 160 hitközségi tag aláírásával.

A spanyol ritusu ortodox hitközség egyhangulag elutasította a nemesszándéku indítványt.

Annál érdekesebb ez a súlyos ellentét, mert hiszen nincs lényeges különbség a két hitközség felfogása között. A szellem, a cél, a hagyományhűség féllékeny őrzése — tökéletesen egy!

Miben lett tehát meggyarazatát ez az elszántság, miért ez a brűszk elutasítás a spanyol hitközség részéről? Egy elfoglalt tömegnek tulajpána ez és csodálatos, hogy közöb-ítők zsidók között is, elfordulhat ilyen elszánt és téves felfogás — a köösség ügyében. A spanyol hitközség vezetői és főrab-

bja talán megértőbbek lennének, de a tömeg hajthatatlan.

Mi a teendő? A régi tradíciókhoz hűségesen ragaszkodó ortodox hitközség felkéri a transylvániai testvér hitközségeket, a Központi Irodát, hogy hassanak oda tekintélyükkel, hogy ne a vak demagogia legyen urr a hitközségekben, hanem a józan okosság.

Segítsenek nekünk abban, hogy felléptíhessük romjainból a régi, dicső egységes hitközségünket. Hogy újra együtt lehessünk és tovább dolgozhassunk a Iűza tradíciók szellemében, a nagymúltu hitközség újra naggyátevésében.

Grósz József
v. hitközségi elnök
CAREI

A sziriai helyzet, a francia szerződés megkötése után

Páris. A francia-szir megállapodás, amely visszahadja Szíria függetlenségét, nagy örömet keltett az összes arablaka államokban. Az arabok elismerik hogy minden concessziót megkaptak, amit jelen körülmények között a franciáktól megkaphattak. A sziriai függetlenségi törekvések sikert értek. A genfi arab komité vezére, Emir Arsan kijelentette Genfben, hogy minden tekintetben meg van elégedve a megkötött szerződéssel. A francia-arab viszony külön lesz ezáltal — írja a Temps — Arsan kijelentéseit nyomán. Egyetlen északafrikai ország, amely francia fennhatóság alatt áll, sem akar menekülni a francia uralom alól, épen a szerződés megkötése folytán. Egyidejűleg kijelentette Arsan és tiltakozik az ellen, mintha ő idegen hatalmak szolgálatában állana. Különösen kiemelte Mussolin érdemeit, az arabág szempontjából, aki Abessziniá megföldítésével szolgálatot tett az afrikai arab-ágnak. André Rymaud újságíró felkereste *Ziaed Dine Tabataba* szir miniszterelnököt és a szir kongresszus elnökét Insan Bey el Jabrit, akik mindketten olyképen nyilatkoztak, hogy a szerződés megkötése hasznos a szir-francia viszony szempontjából.

Dacára fenti megnyugtató nyilatkozatoknak, az utóbbi időben mégis mutatkoztak nyugtalaniságok, amelyek főképen a francia frank leértékelésével kapcsolatosak, aminek folytán elemiserek ár-iban erős emelkedés mutatkozott. De vannak széleskörűes nacionalisták, akik politikai nyugtalanságot hirdelnek. Ezeknek a teljes és azonnali függetlenség az ideáljuk. Dacára ennek, mértékadó körök véleménye szerint, a parlament nagy többséggel ratifikálni fogja a szerződést.

A kisebbségek helyzete, dacára a szerződés erre vonatkozó kategorikus intézkedéseinek, továbbra is aggodalomra ad okot. A druzok és alutás hitakoznak az ellen, hogy öket a szíria többségi népbe kebelezétek be. Különösen a libanoni mohamedánok nyugtalanok, akik ezt szeretnék volna, ha Szíriához csatlakolt volna öket.

Szíriában 25.000 zsidó él, akik erősen nyugtalanok, mert félnek, hogy túlságosan az új állam kenyekedére lesznek kiszolgáltatva. A „Saoudi” lapban Pierre Peral felhívást bocsájított ki a francia zsidóknak, akiknek felhívja li, yelmét, a sziriai zsidók szomorú helyzetére. Már most terrorizálják az ottani zsidóságot. 1931-ben Damaskusban és Aleppóban 18.000 zsidó élt. Most 8.000 a számuk, mert a terror folytán nagyrészt elvándorolt. Mi lesz még a francia csapatok kivonulnak onnan? Belruban erők zsidóellenes bojtolt van. A fizikai terror mellett, lélektani elnyomás is van és hallatlan terrori letjenek ki, hogy a zsidó kereskedők és importörök ellen a bojtoltot keresztlivigyék. A hitközségek is folyton szegényednek. Ha meg is van a jószándék a vezetőkben, a fanatizált tömeg ellen nem sokat tudnak tenni. A sziriai zsidók helyzete állatában sok és komoly aggodalomra ad okot.

— Balkányi Kohn Jicchák. *A judalzus lényege* című könyve kapható a szerzőnél: Huedin.

SOK TIZEZER megelégedett vevő bizonyítja hogy a

„ZEPHIR” kályha az összes kályhák között a **LEGJOBB**

10 kilogramm fával fűt egy normal szobát 24 órán át.

Gyártja:

Szántó D. és Fia Oradea

Kapható mindenütt. Kérjen díjtalan árjegyzéket.

PALESZTINA

Weizmann a telavivi kikötőben. Weizmann Chejlm, a Jewish Agency és a Clonisia Világszervezet elnöke, Mose Sertok társaságában látogatást tett a telavivi kikötőben. A kikötőben őrást íme fogadta Weizmann, akit lelkes ünneplésben részesítettek. Ezután Weizmann a telavivi vásár útjára ment, ahol ünnepléses fogadtatásban részesült. A hezédre adott válaszában Weizmann kijelentette, hogy régen nem látott olyan előrehaladást, amint a telavivi kikötő mutat létesítése óta. Ama meggyőződésének adott kifejezést, hogy Tel Avivnak nagy és forgalmas kikötője lesz, mely az egész Nemzeti Olthon célját fogja szolgálni. Ma még nem beszélhet a királyi bizottságról, bizonyos azonban, hogy a zsidók tovább folytatják munkájukat, míg céljukat el nem érik. A kikötőben egyébként tovább folytatják a munkát, amelyet a múlt héten a tengerparton dühöngő orkán közelkéltében félbe kellett szakítani.

Az arabok képviselőiben R. Nassasibit, Jenik meg a királyi bizottság előtt. Jeruzsálemi magánértesüléseink szerint, a zsidó vezérfelügyelőnek a királyi bizottság előtt való megjelenése és kihallgatása nem csupán a bizottság előtt, hanem arab körökben is mély hatást váltott ki. Az arab vezetők megértették, hogy a királyi bizottsággal szembeni bojkottjuk, rejtő név nem előnyös és ezért R. Nassasibit, az arabok egyik ismert vezérének felkérték, hogy képviselje őket a királyi bizottság előtt. A múlt nagyon kellemetlen helyzetbe került és igazoltságának állandóan kifejezést is ad, mivel az általa kezdeményezett bojkottot, az araboknak a helyzet csak ronja a királyi bizottság előtt.

Javul a gazdasági helyzet. A Barclays Bank Jeruzsálemi jelentése szerint, a kereskedelmi helyzet napról-napra javul. Gyarmatáruban nem nagy a készlet, de igen nagy mennyiségek vannak uton, amelyek rövidesen beérkeznek. A lisztárak emelkedtek. Kávéfogyasztás normális, készletek csekélyek. Az építkezési tevékenység folyton erősödik. A citrus-termés értékesítése új anyagi forrássá vált meg, kilenc, vagy tízmillió láda narancsra és grapefruitra számítanak.

A telavivi városi tanács többsége órák hosszat tartó vita után állásfoglalást a kormány választása ellen, amely szembehelyezkedve a városi tanács többségével, Israel Rokach nevezte ki főpolgármesternek. A pénzügyi bizottságban 8 szavazattal, 7 ellen Rokach javaslatát elvetették. Valószínű, hogy a többség állandóan, minden bizottsági munkában el fogja gáncolni a főpolgármestert. A többség akaratla, hogy a város pénzügyét Chelouche, a tanács többsége által megválasztott polgármester vezesse.

A jeruzsálemi városi tanácsba dr. Khaldi polgármesternek, a zsidó polgármesterrel Daniel Austerel szemben tanúsított viselkedése folytán, valamennyi zsidó tanácsos a legutóbbi tanácsülésről távollátotta magát. A főkörmányzó vizsgálatot indított az ügyben.

Commander R. B. Bodilly, aki első bíró volt Tel-Avivban és Jaffában, mostantól kizárólag Tel-Avivban fog ítélni és P. J. Bouraert nevezik ki Jaffa bírójának. B. Bodilly bíró havonként felváltva teljesített szolgálatot a két helyen, mostantól azonban kizárólag Tel-Avivban.

«Német-héber tudósító-bulletin» cím alatt Tel-Avivban új lap indult meg. A kétnyelvű újság az eddigi Ily irányú beszünített lapokat van hivatva pótolni.

Abdulla emir a királyi bizottság elnökéhez. A Zsidó Távirali Iroda értesítése szerint, Abdulla emir legutóbbi Jeruzsálemi tartózkodása alatt meg látogatta Lord Peelt, a királyi bizottság elnökét. Az emir Ragheb Nashashibi, a volt Jeruzsálemi polgármester és az arab nemzetvédelmi párt vezetője kísértte el a királyi bizottság elnökéhez.

18.500 mezőgazdasági munkás. A zsidó mezőgazdasági munkások szervezetének jelentése szerint, 79 kolónián összesen 18.500 zsidó mezőgazdasági munkást foglalkoztatnak. A szervezet minden törekvése oda irányul, hogy a kolóniákon kizárólag zsidó munkásokat foglalkoztassanak. Illetékesek kijelentése szerint ez a jelenlegi helyzetben legfeljebb 80%-ban lehet megvalósítatlan.

Menekültek Bokharából és Oroszországból. Még régi certifikátók alapján a jövő héten 300 menekült zsidó érkezik Oroszországból és Bokharából. Utóbbiak mostanig Afganisztánban tartózkodtak.

Röchovotot a telavivi bírósági körzethez csatolták és így a jövőben minden polgári és büntető, ami a röchovot lakosság között felmerül, Tel-Avivban lesz tárgyalva. Eelőzőleg ezen ügyek Ramlehez tartoztak.

Gyilkos merénylet gyermekek ellen. Jeruzsálem. December 6-án éjjel aljasmérénylet követte el Ben Schemen gyermek farm ellen. Felfegyverzett arabok meglámadták a falut és ráölték a házakra. A golyók az alvó gyermekek ágyai fölött süvítettek el, akik csodával határos módon maradtak sértetlenek. A tettesek elmenekültek. A lábnyomok a közel arablak falvak felé vezettek. Egyidejűleg a közel Herz erdőben számos lát elpusztítottak. A tetteseket, az örök puskalövését elkergették.

Egy zsidó ör védekezett — letartóztatták. Jeruzsálem. A Haifa mellett KKL főldök egyik örét Zew Scherman nyőörző pásztorok meglámadták és követelték. A zsidó ör védekezni próbált, amely egy ara bot könnyebben megsebesített. Scherman jelenleg az eszében a rendőrségnek, amely — letartóztatta.

Vallásos zsidók a királyi bizottság előtt. Jeruzsálem. A királyi bizottságnak emlékiratot nyújtottak át a vallásos zsidóság nevében. Egy vallásos zsidókból álló küldöttség is meg fog jelenni a bizottság előtt, amely a Mizrachit képviselőin kívül, más vallásos testületek szószólóit is magával viszi. A delegáció a következőkből fog állni: Rabbi Meir Berlin, Rabbi Amiel, telavivi főrabbi, Rabbi Uziel, Rabbi Katz, Petach Tikvából, Rabbi Gold, Rabbi Neufeld és H. Farbstein volt sejmkipviselő.

Lemondásra készül a főkörmányzó? Az „El Livan” című arab lap azt a hírt közli, hogy Sir Arthur Wechope palesztinai főkörmányzó a királyi bizottság munkájának befejezése és jelentésének elkészítése után lemond palesztinai állásáról és új főkörmányzó fog vállalkozni a vérható új politika végrehajtására. Az arab lap híradását a legnagyobb fenntartással közöljük.

Nablusz mellett ismét összefűzés volt egy erős arab terror-banda és az angol katonaság között. Egy katonai sülőt a banda megátámadott. Rádió hírvit újfen értesített katonai erőtlés érkezett, amely felvette a harcot a bandával. A harc három óráig tartott. Az összefűzésből lámadt sebesülések száma még ismeretlen. A nablusi helyőrség kivonult, hogy a környéken gyakorlatokat tartson és egyidejűleg az utóbbi időben megszerzett terror bandáktól megtiltsa a vidéket.

Palesztina és Lengyelország közötti forgalom, az 1936 év első három negyedére nagy visszaesést mutat. 1935 ben, hasonló időszakban Lengyelországból Palesztinába 11,222,000 Zloty értékű lett kiszállítva. 1936 ban a kiszállított érték 4,496,000 Zloty lett ki. A csökkenés oka, a Szentföldön uralkodó ama gazdasági visszaesésnek köszönhető, amely az arab zavargások miatt robant ki.

Tel-avivban, a »Poale Agudasz Jiszroel« egy bankot létesített. A bank hitel nyújtáson kívül, minden más bank-ügyleteket is fog lebonyolítani. A bank vezetősége körlevélben értesítette mindazokat, akik legelő Agudasz Jiszroelnek, hogy ezután kizárólag csak ezen a bankon keresztül intézzék el ügyleiket.

Rövid hírek a Szentföldről. Az „El Dsemen el Iszlama” bagdadi jelentése szerint, Ghazi király, más arabországi vezetőikkel egyetértésben megállapodtak abban, hogy egy delegáció küldenek Jeruzsálembe, hogy ott a királyi bizottsággal felvegyék a kapcsolatot. — Lord Peel, a királyi bizottság elnöke a legutóbbi vasárnap filkereste a Ben Schemen-i gyermekfarmot. — Chelm Weizmann dr.-t Rechohot község díszpolgárává választotta. — Haifa-ban az elmúlt héten újabb 1500 katonát hajóztak be, hogy visszatérjenek Angliába. — A kormány megvásárolta Jaffában az egyetlen mozi, hogy azt Jerombolja és helyére egy modern kaszárnyát építsen 32.000 font költséggel.

A petrovgradi bíróság különös indoklással mentette fel egy antiszemita lap szerkesztőjét, illetve a zsidóságot...

Petrovgrad. Gyurgyevits Mirko petrovgradi büntetőbíró előtt érdekes pert tárgyaltak a napokban. A pert a jugoszláviai hitközségek megbízásából: Alkalaj David beogradi ügyvéd indította Mojics Milorad hírlapíró ellen, aki az »Erwache» című hetilapot szerkeszti.

A lap inkrimínált cikkei július 5-én jelentek meg, amikor az újság megindult. A feljelentés szerint a cikkeik alkalmasak arra, hogy az ország népét a zsidók ellen uszítsák. Többek között az első cikk címe: „Gyilkosok vagytok kezdettől fogva” volt. A harmadik oldalon „A zsidók, a mi szarancsöltségünk”, majd Hitler „Mein Kampf”-jából hozott idézeteket. Végül „Elszánt harc a zsidók és más bandák ellen” című cikkben a jugoszláv nép ellenségeinek nevezi a zsidókat, akik kihaszalják a népet és mindent elkövetnek az állam konszolidációja ellen.

A bíróság elsőnek Mojics Milorad-ot hallgatta ki. Az újságíró kijelentette, hogy a zsidó szövetség, amely őt pereli, nem jogosult erre, mert az vallási intézmény, ő pedig a zsidóság mint néplőrzselt támadta, nem pedig mint vallást.

Alkalaj David ügyvéd megkérdte a vádlottat, hogy milyen hazafias érdeket vézette őt abban, hogy ilyen kiméltlenül támadja a zsidóságot.

Mojics Milorad azt válaszolja, hogy erre is fog választ adni, de nem a per folyamán, hanem más alkalommal. Végül Gyurgyevits bíró felszólítja Alkalaj ügyvédet, hogy tegye meg észrevételeit. Az ügyvéd nagy beszédben változta a zsidóság helyzetét. A törvény ugyan mint vallási egységről beszél és teljes vallási egyenjogúságot kodifikált, azonban ennek dacára lehet vérségi kapocs, zsidó és zsidó között, amelyet a jugoszláv nyelv »pleme« szóval jelöl meg. Jovanovics Szlobodán nagy

szerb közjogász megállapította, hogy a »pleme« minden nép lelki közössége. A »pleme« vérbeli egységet jelent. Tény az, hogy vallás vagyunk, de »pleme« is, nemzet is vagyunk. Mojics valóban nem támadta a zsidóságot, mint vallási közösséget, de támadja mint faji, nemzeti, törzsi egységet. Ugy támadnak bennünket, mint a veszett ebeket és most amögé bujlik, hogy vallásunkat nem támadta, »pleme« pedig nem vagyunk. Eddig nem volt ebben az országban zsidóellenes uszítás, mi most sem félünk tőlük, mert bízunk a hatóságokban, de jöhet idő. — ha tényleg, hogy ártatlan zsidókat folytathat ebben az országban. Tánadjon egyes embereket, — ha bünök, — de ne támadja az egész zsidóságot. Szerbiában sohasem volt antiszemitizmus és azt hiszem, hogy nem is lesz.

Dr. Nesztorovits Mijograd, mint a vádlott védője, kérte a bíróságot, hogy állapítsa meg mindenekelőtt, hogy a zsidó hitközségek szövetsége jogosult-e a feljelentésre és lehet-e »pleme«-nek nevezni a zsidóságot.

Rövid szünet után Gyurgyevits Mirko bíró kihirdette az ítéletet, amely szerint a bíróság elutasítja a vádat, és a vádlottat felmenti. Az indoklásban kifejti, hogy a járásbírósg nem illetékes ebben az ügyben eljárni, mert a cselekmény nem esik az államvédelmi törvény 5. paragrafusának rendelkezése alá, mert a zsidóság nem néplőrzs. Ez alatt, csak horvátokat, szerbeket és szlovéneket kell érteni. Minden zsidó külön-külön sajtóperrel indíthat rágalmozás és becsületsértés címén, de a hitközség szövetsége erre nem illetékes.

A vádlott megnyugodott az ítéletben, a védő ellenben felekezést jelentett be és így végős ítélet, a petrovgradi törvényszék büntető fellebbezési tanácsa fog dönteni.

Nedves, esős évszakban szedik áldozataikat a járványos betegségek.

Használja rendszeresen a kellemesen illatosított

SENLASLO (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappant, megvédi fertőzések ellen. Vigyázzon nehogy utánzatokkal kiszolgálják!

Izgalmas előzmények után dr. Spira Gyulát választották meg az eperjesi hitközség elnökének

Presov. Igen érdekes előzmények után választották meg a presovi hitközségek új vezetőjét. Az első gyűlésen Dr. Spira Gyulára 27, míg Dr. Neuwirra 26 szavazat esett, két cédula üres volt. A választást levezető korelnök nem tudott dönteni, hogy vajon abszolút többség nélkül, kimondhatja-e Dr. Spira megválasztását? Főleg a körül folyt a vita, hogy vajon az üres szavazócédulákkal mi történjék. Egy hét múlva folytatták a gyűlést, időközben azonban a pozsonyi központi irodánál, valamint a hatóságoknál is érdeklődtek, hogy mi a lehelyesebb teendő. Meg is érkezett a válasz, amely szerint a korelnök jogkörébe utalják a döntést.

A második gyűlésen 50 képviselőtestületi tag jelent meg, a korelnök kijelentette, hogy az Iroda a többséget kapott elnök mellett döntött a hatóságok pedig az üres szavazócédulák érvénytelenségét jelentették ki, úgyhogy végeredményben Dr. Spira Gyulát jelenti ki, a hitközség megválasztott elnökének. Javasolja egyidejűleg, hogy az új elnököt azonnal hívják meg az ülésre és miután az ajánlatot elfogadják, egy négytagú delegáció megy az újonnan választott elnökért. A delegáció tagjai: Schwartz Henrik, Grosswirt Samu, Arje Leo és Friedman David. Lelkes sjechi» kiállításokkal fogadták az új elnököt, akit a korelnök néhány szí-

vélyes szóval fogadott és kérte az elnöklet átvételére.

Dr. Spira Gyula elfoglalván az elnöki széket, megköszönte az irányában megmutatott bizalmat és ha nem is tud egy minden részletre kiterjedő programot adni, három pontban máris össze tudja foglalni céljait: A rabbikérdés likvidálása, a gazdasági helyzet egysúly betartása és békés atmoszféra teremtése a hitközségben. A rabbikérdésben összehívja a hitközségi nagygyűlést és reméli, hogy rövidesen találni fognak olyan megfelelő egyenlőséget, aki minden tekintetben kielégítse az igényeket. Az adóságot, amelyek jelenleg a hitközséget terhelik, 1,300,000 csehkoronát tesznek ki.

Nemhogy a tőkét, hanem a kamatokat is nehezen tudja a hitközség törleszteni. A tagok újabb megterhelése nélkül, igyekezni fog az adóságot rendezni. Harmadszor: a belbéke. Az utóbbi időben — mondotta az elnök — az ellentétek annyira kiéleződtek a hitközségi tagok között, hogy már a hitközség létét veszélyeztették. Minden egyes tag segítségét kéri, hogy ez megszűnjék és az opponálókkal is együtt akar működni, csak az esetleges szabotálást itéli el. Kijelenti, hogy vallási kérdésekben mindenkor feltétel nélkül aláveti magát, a rabbinátus döntésének.

Az Isten hatalma nagy...

Tefrov Nicolae Vinga községből a következőket írja:

„Feleségem, aki hosszú évek óta gyomor- és epebántalmakban szenved, egy üveg „Castro D.” elhasznála után olyan felülnő javulást mutat, hogy az egész községben felülnést keltett ez a világhírű gyógyszer, sziveskedjenek még egy üveggel küldeni!”

Az amerikai Castro D. azért lett oly népszerű és nélkülözhetetlen minden családban, mert 10—15 éves krónikus gyomor-, epe-, vese-, bél- és májbajokat, ideges mácsak fejfájásokat rövid kura után (3—4 üveg) tökéletesen meggyógyít.

„Castro D.” kapható az ország minden gyógyszerüzében és drogeriájában, vagy postán megrendelhető 130 lelt utánvétl mellett Császár E. gyógyszerüzében Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Nagy lelkesedést váltott ki az elnök szétfoglalóbeszéde, különösen annak tapintatos hangja és konstruktív tervei miatt.

Dr. Spira Gyula elnök megválasztása a szlovenszói nemzeti zsidóság széles rétegeiben is kedvező hatást váltott ki, annál is inkább, mivel a multban aktíve veit részt a mozgalomban és a hosszabb ideig a Mizrachit szervezet elnöke is volt.

Megtartották egyidejűleg a további választásokat is. Alelnökök lettek: Müller Simon és Goldberger Sámuel. A többi tisztségeknél nagy harcok voltak és meg is kellett ismételni a szavazást. Templomi előjáró: Herz Nathan lett, iskolaelnök: Kolber Markus, pénztáros E. Fried, ellenőr Leuchter Sámuel, gabbiomok S. B. Friedman és David Friedman, építési bizottság elnöke Arje Leo, fegyelmi bizottság elnöke Grosswirt Samu.

Az aradi »Mizrachit ifjusági szervezet« november 28-án tartott közgyűlésen a következő vezetőséget választotta: Diszelnök Neuländer E., ügyvezető elnök Epstein Ernő, titkár Nissel J., ellenőrök Stauber B. és Rosenwasser J., pénztáros Nissel B., kultur Eisenkraft A., K. K. L. biztos Fröhlich Rachel.

Rezsiváltozása nove-zamky-i orth. izr. hitközségben. A vasárnap megéjejt választás, mint nekünk jelentik, igen heves lefolyású volt és számos eddigi előjáró (Stern Ignác, id. Lövy Samu, Kohn Rafael, Teltsch Nátán, Glück Miksa) nem lett újból megválasztva. Ellenben megválasztottak: Reichfeld József, Herzog Gyula, Levin József, Lövy Herman, László Sándor, dr. Adler Jenő.

— **Eljegyzés.** Herschdörfer Áron, a regheti orth. izr. hitközség elnökének leányát, Irénkét, eljegyezte Silberstein Andor Aúd.

— **Az aledsi hitközségben** tisztújító választás volt a napokban, amikor is újra megválasztották a régi, közbecsülésben álló elnököt Fogel Viktor, aki továbbra is a régi agillással fogja vezetni ennek a régi hitközségnek ügyeit.

Dupla vagy semmi

Az egész világon fokozatosan áttérnek a duplaspirállampák használatára. Ez korántsem véletlen. A duplaspirállampák nemcsak jobb fényt adnak, hanem áramfogyasztásuk is gazdaságos. Az áramfogyasztás a világításnak legnagyobb tényezője, mivel az izzólámpa ára a világítási költségeknek mindössze 5—10%-át teszi ki. Nagy szó tehát, ha olyan izzólámpát vásárolunk, amely lényegesen fényt fejt ad és az áramot mégis olyan takarékosan fogyasztja, hogy a meglakarított áramértel további egy-két elismerlen jóminőségű izzólámpát vehetünk. Aki tehát észszerűen takarékoskodik, az csak TUNGSRAM D. duplaspirállampát használ.

Hétről-hétre

Róma. Az olasz kormány doktrína értelmében mindazok az orvosok, akik 1934-ben vizsgáltak Olaszországi egyetemeken, ha 1937 január 23-ig megfelelő beadványt készítenek az olasz illetékes hatóságokhoz, akkor megengedik nekik, hogy mint orvosok tevékenykedjenek Olaszország területén.

London. Vasárnap meghalt Londonban Lord Islington, aki régebben Újzealand kormányzója volt és a háború alatt India államtitkára. Lord Islingtont a zsidó közvélemény úgy ismert, mint a lordok házának antionista csoportjának vezérének. Ő volt az, aki 1922-ben a House of Lords-ban a Balfour-deklarációnak ellenes határozat érdekében nagy munkásságot fejtett ki. Mások is élesen szembeszállottak a cionista elképzelésekkel és az angol kormány Palesztina-politikájával szemben.

Vilna városi tanácsának tagjai elutasították a zsidóság képviselőinek a ma kérelmét, hogy 600 zlotyot szavazzanak meg azoknak, akik részben áldozatai a zavargásoknak, másrészt károsultjai.

Buenos Aires. Az amerikai kontinens államai által összehívott békekonzferencián Buenos Airesben De Lamas argentinai külügyminiszter nagy beszédet tartott, amelyben a bevándorlási kérdésekkel is foglalkozott. A miniszter kijelentette, hogy szükségesnek látja, hogy a délamerikai államok bizonyos számú bevándorlót engedjenek, azonban fontos, hogy ezek a bevándorlók bizonyos kulturális szintű álljanak és ne legyenek közöttük analfabéta. Fontos ez is, hogy destruktív eszmékkel se legyenek tele.

New York. December 7-én a Hias Councilja 1200 delegátus jelenlétében megtartotta hetedik gyűlését, amelyen rezolúciót fogadtak el, amelynek értelmében felkérjük az Egyesült Államok kormányát, hogy hozzájáruljon a bevándorlást könnyítse meg.

Stockholm. A pszichológia újonnan létesített egyetemi tanszékére David Katz professzor hívták meg, aki régebben a göttingi, majd a rostocki egyetemeken volt hasonló tanszék előadója.

Páris. Henry Cochet, a híres francia teniszjátékos Egyiptomba utazott turnéra, ahol demonstrációs játékot fog bemutatni Palesztinai meghívásra oda is el látogat és mérkőzni fog az ottani most feltörekvő tehetséges fiatal zsidó teniszjátékosokkal.

Chikago. A „Dorenu” héber havi folyóirat szerkesztője, az ismert költő: Abraham Solodar 43 éves korában elhunyt.

Budapest. Az amerikai magyar zsidók szervezete határozatot hozott, amely szerint eltiltja a magyarországi numerus clausus és a magyar zsidóság részére politikai és gazdasági biztonságot kér. Ezt a kérést Darányi Kálmán miniszterelnöknek is eljuttatták memorandum formájában. Egy másik rezolúcióban az angol kormány Palesztina politikájával kapcsolatban a zsidók nagyszabású bevándorlásáért szállnak szóra.

Danzig. Irma Rosenberg 15 éves balettáncosnő nemrégiben igen nagy sikerrel szerepelt, amelynek alapján hat hónapos turnét fog abszolválni Olaszországban és Svájcban.

Lund (Svédország). A lund királyi fizikai társaság, prof. Dr. L. S. Ornstein hollandiai zsidó híres fizikust levelező tagjának nevezte ki, a kísérleti fizika területén elért egyszerű eredmények elismeréseképpen. A professzor nagy szerepet játszik a cionista mozgalomban és a jeruzsálemi héber egyetemen is.

Athén. A külkereskedelmi intézet elhatározta, hogy görög árucikkekből állandó kiállítás rendez Paletinában, ezzel a céllal, hogy a görög-palesztinai exportforgalmat növejtse.

Storólinec. Az augusztusi cuzista tüntetések során, Beromet városában zsidóellenes kilengések voltak, amiért most a hadbírósgát öt és hatnapi kényszermunkára ítélte a vádlottakat.

Jeruzsálem. A királyi bizottság Rechobotból való visszatérésükre meglátogatták az »grobank által létesített tel-avivi városnégyedet. Azonkívül a Kirjat Anavim kvucát, ahol nagy érdeklődéssel nézték meg a házakat és a kvuca életét. Hosszabb ideig beszélgettek az ott letelepült németül beszélő zsidó menekült fiatalemberekkel. — Hosszas tárgyalások után, amelyet a tel-avivi tanács a Jewish Agencyvel együtt folytatott a kormánnyal, sikerült keresztülvinni, hogy körülbelül száz zsidó segédrendőrt, akiket eddig csak felkészítésük erejéig támogattak a kormány, mostantól teljes összegben a kormánybürokrácia terhére fogják szolgáltatni az ellátást. — Petah Tikva, amelynek 18 000 lakosa van, városnak lesz deklarálva. A városi tanácsválasztást egy év múlva fogják megtartani. — Tekintettel arra, hogy a narancsszínű alszámából nagy a munkahányka a Hladstur 500 munkást dírgált Tel-Avivból és 4000 munkást Hailából és Jeruzsálemből, a narancsszínű munkálathoz.

Varsó. A köztársaság elnöke a Polonia Restituta rend nagykeresztjével tüntette ki Dr. H. M. Hirschfeldt, a hollandiai kereskedelemügyi minisztérium külügyének vezetőjét. — A sejm bizottsági választásai során Mi zberg képviselőt a büdzsé és kereskedelmi bizottságokba választották be. Dr. Emil Sommerstein zsidó képviselőt, a jogi és gazdasági bizottságba Rubinstein rabbit, az oktatásügyi és egészségügyi bizottságba és Dr. Josua Gottlieb, a pénzügyi bizottság tagjává választották. — Tokarczewsky tábornok, a lengyel hadtest parancsnoka, magához kérte azokat a főkisoldai hallgatókat, akik a lengyel becsület védelmére” alakultak és elismerését fejezte ki irántukban, amikély irányban dolgoznak, hogy a zsidóellenes kilengések elfojtassanak.

— Kirschenbaum Mór elköltözött Oradeáról Targu-Muresre. Az oradeai gazdasági életben és a vallásos zsidóság körében régen közbecsülésben áll Kirschenbaum Mór, a Hellos fehéreneműgyár volt belfelgja. Ürelt okok miatt elköltözött Oradeáról és Targu Muresen telepedett le, ahol „Irtex” cég elvett fehéreneműgyárát létesítette. Az oradeai Mizrechi helyicsoport, amelynek igen agilis vezetői tagja volt, mélyen fájlolja Kirschenbaum Mór gyárosnak elköltözését és azt reméli, hogy a Targu Muresi zsidó közéletnek nagy nyeresége lesz ennek a derék és közbecsülésben álló zsidó férfinak ottani letelepedése. Régi barátai ezúton is kívánnak neki eredményes munkát, egy a közgazdaság, mint a zsidó közélet terén.

— Helyreigazítás. Lapunk november 20-iki számában megjelent egy cikkünk, amelyben „Ovakodjunk a csalóktól” címen felhívjuk olvasóink figyelmét egy Marcel Mantel nevű bucuresti íróra, aki állítólag jogtalanul visszaszál azzal hogy német emigráns. A népből mindenkeresett bennünket egy bucu resti ur, aki minden kétséget kizáróan igazolta, hogy Mantel nem élt vissza helyzetével és jogszen gyűjt adományokat. Telítelttel arra, hogy korábbi információinkat csernui és bucuresti forrásokból merítettük, készségel adunk helyet a helyreigazításnak.

— A féllábu Weisz Ignácz és nyolc árva részére érkezett adományok. Lapunk egyik legutóbbi számában megadott adatokat közzétettük Weisz Ignácz nyomorék és nyolc gyermeke tanszék elnöke sorsáról, aki nemrég vesztette el feleségét is. Ennek nyomán a következő nemes adományok érkeztek szerkesztőségünkbe: „A lantic” papír vállalat (Oradea) 200 lei, Moskovits Béla (Braila) 200 lei, Bernath József (Cluj) 50 lei, Gerson Adolf (Otelec) 100 lei, Rafael Manó 100 lei, Hirsch Muriel (Sermesol) 100 lei, Samuel Abraham (Tárleno) 200 lei, Aggok Menháza (Timisoara) 256 lei. (Az Aggokmenháza adományozói a következők: Grünwald Jónás, Grünbergerné, Friedmanné, Kacsere, Velberné, Galsler, Szamek, Goldber, N. N., Tejeszek, Klein Welsz, Hisslerné, Pollákné, Salamonné, Böhm). — Összesen tehát 1486 lei gyűlt a mai napig össze, melyet ezúttal is köszönettel nyugdíj és rendelési helyére jutunk. További nemes adományokat és készségeket továbbítunk.

— Halálozás. Schiffer Jeromos a satumarel cionista mozgalom utolsó harcosa, 58 éves korában szombaton hajnalban hirtelen elhunyt. Schiffer Jeromos egész Ardealban ismerték és becsülték. Önfeláldozó tagja volt a vallásos csapat álló nemzeti zsidóság szervezetének, a Mizrachnak, de kivette minden nemes zsidó meggonduláshól részét Puritán közéleti férfi volt, de ugyanezt a szellemet honosította meg üzleti vállalkozásban is. Munkássága, a korrektség példaképe volt. A Fonclera Biztosító satumarel vezérigazgatósként vezetett párhuzam agilitással és népszerűséggel Temetése örök részvét mellett vasárnap délután ment végbe. Halálát felesége, Ernő fia és Hlerjedt rotonóságán kívül, egész Ardeal zsidósága mélyen gyászolja.

— A ruszinszkói antiszemizmussal szemben. A képviselőház legutóbbi költségvetési bizottságában dr. Chaim Kugel, a zsidó párt képviselője rámutatott arra, hogy a zsidóság Csehszlovákiában teljesen Masaryk elnöknek szavazva támogatja és az emberiségnek az erőszakelleni győzelemért harcol. Sajnos, a nagy országpolitikai gondolatok sokszorosan meg lesznek sérve és a zsidó kisebbség és a többségi nép közötti egyetlenséget lekellen igazolni megemérszni igyekezzék. Ezen hezugságok felépült propaganda a kormányzatba is behatol. Az antisemita új megállapítás szerint, a ruszinszkói zsidóság polgárait kizsákmányolja, holott valóban igen kilencven százaléka ennek a zsidóságnak a legnagyobb nyomorban él. A szónok követelt a meglevő és az újonnan elépítendő zsidó iskolák államosítását, a választójog mótra hízását a hitközségekben és a vasárnapi munkaszünet felfüggesztését kéri a köztársaság keleti részében.

Zsidó humor

MI HÁT A TALMUD?

Egy fiatal zsidógyerek elmegy a rabbihoz és azt mondja, hogy szeretne talmudot tanulni. — Verd ki a fejedből ezt a gondolatot, — mondja a rabbi — a talmud egy borzasztóan komplikált, nehéz dolog, te azt sohasem értenéd meg.

— Már miért ne érteném meg? — erős-ködik a gyerek — azért, mert nehéz megérteni, azért én még megérthetem. Rabbi, én okvetlen meg akarom tanulni a talmudot.

— Na várj, — mondja a rabbi — majd mindjárt megmagyarázom neked, hogy mi is az a talmud. Tegyük fel, hogy két ember felmészik a háztetőre és mind a ketten belesnek a kéménybe. Az egyik csupa korom lesz, a másik tiszta marad. Melyik fog mosakodni a kettő közül?

— Természetesen a kormos.

— Tévedsz, mert a tiszta fog megmosakodni.

— A tiszta? Miért a tiszta?

— Mert saját magát egyik sem látja, csak a másikat. A tiszta látja, hogy a másik kormos lett, azt hiszi, hogy ő is kormos és megmosakszik.

— Ez igazán egyszerű, teljesen értem, rabbi. De mi az a talmud?

— Várj egy kicsit. A két ember újra felmegy a háztetőre, újra belesnek a kéménybe, de most mind a kettő tiszta marad. Kérdés, hogy a kettő közül melyik...

— Elég, rebbe, — ordít fel a gyerek — most már azt sem tudom, hogy fiu vagyok-e vagy lány?

— Na látod, — mondja mosolyogva a rabbi — hát ez a talmud.

— Természetesen a tiszta.

— Tévedsz. A kormos fog megmosakodni.

— A kormos. Miért a kormos?

— Mert oklupa a tapasztalatok, most mind a ketten megnézik a tenyerüket és amelyik kormos, az megmosakszik.

— Hát persze, ez igazán egyszerű. De mi az a talmud?

— Várj egy kicsit. A két ember újra felmegy a háztetőre, újra belesnek a kéménybe, de most mind a kettő tiszta marad. Kérdés, hogy a kettő közül melyik...

— Elég, rebbe, — ordít fel a gyerek — most már azt sem tudom, hogy fiu vagyok-e vagy lány?

— Na látod, — mondja mosolyogva a rabbi — hát ez a talmud.

— Természetesen a tiszta.

— Tévedsz. A kormos fog megmosakodni.

— A kormos. Miért a kormos?

— Mert oklupa a tapasztalatok, most mind a ketten megnézik a tenyerüket és amelyik kormos, az megmosakszik.

— Hát persze, ez igazán egyszerű. De mi az a talmud?

— Várj egy kicsit. A két ember újra felmegy a háztetőre, újra belesnek a kéménybe, de most mind a kettő tiszta marad. Kérdés, hogy a kettő közül melyik...

— Elég, rebbe, — ordít fel a gyerek — most már azt sem tudom, hogy fiu vagyok-e vagy lány?

— Na látod, — mondja mosolyogva a rabbi — hát ez a talmud.

— Természetesen a tiszta.

— Tévedsz. A kormos fog megmosakodni.

— A kormos. Miért a kormos?

— Mert oklupa a tapasztalatok, most mind a ketten megnézik a tenyerüket és amelyik kormos, az megmosakszik.

NÉPÜNK

MEGJELENÉSÉNEK ÉS KIADÓHIVATAL: ORADEA
Száma: 36
Száma: 36
Száma: 36

Német és francia orientáció harca

A román közéletben hosszú idő óta két irányzat harcol egymással. Az egyik: a régi hagyományos francia orientáció, a másik: amelyik a háborúra készül, a zsidóság antiszemita nemzeti szocialista Nemelországi felbátorítására várja a baráti jobbát nyugat.

Most, hogy Antonescu külügyminiszter, királyunk pragmatikus látogatása után, nem csupán Románia, hanem az egész kisentente nevében tárgyalás Parisban, a nagy francia és román lapok, a francia-hispanik barátság szilárdosát állapítják meg és kétségtelen, hogy Titulescu távozásával, politikai önállóvá lesz az egy jótárvival sem tért el utóda, Antonescu sem.

Lassankint elhalványodik a román politikában az a hang, akik elmondják, hogy nekik „Bum Franca” nem kell. Lassankint kiderül, hogy Tardieu, aki a jobboldal vezérének számít Parisban, elismeri, hogy a Bum kormány minden tekintetben a legfranciasabb politikai folytatja és egy a beiskolázott, mint kijelölés ura a heizyennek. Erős pártokra talmászkodik és e pillanatban az egységes francia közvéleményt képviseli Léon Bum kormány.

Királyi elismerés is jutott a népnek, a francia miniszterelnöknek. II. Károly királyunk a „Seruicului Credincios” kitüntetés nagy szalagját juttatta Léon Bumnak, a jobb franciá kormányzókat pedig a Siecua Románul rend szalagját kapják. Ezek a kitüntetések sokszor szimbólumok, és egyszerűen azok jelen pillanatban, amikor azt dokumentálják ország világ előtt, hogy Románia nem tért le a régi hagyományos franciái politika meggyőződéséről, amely egyedül biztonságát jeleníti az országunk és a kizsákmányolt három nagy államunk is.

A zsidóság szempontjából — amint azt lapunk hasábjain többször kifejtettük — rendkívül fontos, hogy a kizsákmányolt és angol-francia politika egyirányba haladjanak. Csak addig lehetünk szilárdan a demokrácia keletkezési és részben közepes európai erejében, amíg ezek a kapcsolatok elég szorosak és szilárdak. Ezért Antonescu pártjának nagy sikere és a francia-román barátság kimélyülése, bennünk nyugalommal és megelégedéssel ültethet.

Ezrel szemben a német orientációt nem csupán a zsidóság szempontjából tartandó kalasztrofikusnak, hanem ország, sőt a kizsákmányolt népszószóggóbbi is a legszörnyesebbnek tartandó. Nem létezik „Bum Franca” — ahogy Vajda, Goga, Cuzs és társai szeretik hirdetni, hanem csak egy Franciáország létezik, amelynek jelenlegi kormányzója nem a „zsidó” Léon Bum hanem a szocialista érzelű nagy francia hazafi, akinek kezébe bízattam a tette le sorát 40 millió francra, akik iskolázott és képzett emberek és megjárják az élet iskoláját, többször és jobban, mint a világ bármelyik nem-

Prof. Dr. Mose Schorr varsói főrabbi, szenátor:

A lengyel antiszemita sajtó büntetésekre uszít és a kormány türi az izgatást

A lengyelországi kereskedelmet és ipart a zsidóság teremtette meg, de azért őket kergetik ki. — Az egész papság a reakcióval tart és Torquemadára vágyik. — A zavargások az állam alapját rendítik meg

Varsó. — A lengyel szenátus ülése a lengyelországi zsidókérdés jegyében állott. Szwieki szenátor indította meg a vitát ezzel a kijelentéssel, hogy a legutóbbi antiszemita zavargások képcán tul sokat beszéltek a nemzeti radikálisok között élő forradalmárról. Siesszer asszony szenátor elmondta, hogy a véres antiszemita kilengések alkalmával egy lelkes, a teológia egyik tanára megjelent az egyetem épületében, hogy „megnyugtassa” a diákokat és „megnyugtató” gyánáni a „zsidó kommunizmus” terroret beszédet a diákoknak. „Az egész papság — mondotta — reakcióval tart és úgy látszik, hogy Torquemadara vágyik. Összeszótul a zsidóknak, amikor látjuk a lengyel lelkész pusztulását és a középkori szellem betérését a mi életünkbe.”

Zbierski kormánypart szenátor kifejtette, hogy a zsidó „evakuálás”-nak nem szabad izgatni a zsidókat, hanem felelősségteljes, reális program szervezésének kell lennie. A zsidók kiküszöbölése az egész nép kénytelen erőfeszítése után kell, hogy megtörténjen.

Ki kell és ki lehet kiküszöbölni a zsidókat, de csak céltudatos munkával. Az új alkotmány lehetőséget nyújt arra, hogy ilyen módon oldjuk meg lengyelországi zsidókérdést.

Ezúttan prof. dr. Mose Schorr varsói főrabbi többek között a következőket mondotta: A zsidókérdésben egyetlen jelszó létezik:

csupán: kitűrés, evakuálás. Zbierski szenátor ur erre „szell” formulát ad: kiküszöbölni Lengyelországból az összes zsidókat, de fokozatosan. A hivatalnok állások kapuit már régen elzárta előlünk, most a szabadpályákról is kizsákmányolnak minket.

— Houó, houó menjünk!

— Mélyeséges gonddal és nyugtalansággal tekintünk a mi ifjuságunkra, amelyet megfosztanak nemcsak a munka, hanem a tanulás jogától is. A lengyelországi kereskedelmét és ipart a zsidóknak, de azért bennünket kergetnek ki! A kitűrés törekvés most már a kisiparunk ellen is hatékonyan érvényesül. A bíróságok nem védenek meg bennünket életünk és vagyonunk veszélyeztetésétől, ablakaink beütéséről és emberi lelkünk megsértéséről sem. Az antiszemita sajtó büntetésekre uszít és teremt atmoszférát. A kormány türi ezt az izgatást. A zavargások az állam alapját rendítik meg. Miért nem követik a dán kormány példáját, amely egyáltalán beállította az antiszemita rágalmaikat? Mélyen hiszek Lengyelország erőteljes erejében. Az összes polgárok egyesítése Lengyelország megvédésére és erősítésére akkor fog bekövetkezni, amikor lényegesen megváltoztatják az összes polgárok egyenlőségét a törvény előtt és Lengyelország alkotmánya nem lesz csupán szép jelszó a papíron.

Felfüggesztik-e a palesztinai alapokra való gyűjtési jogot?

Bucuresti. Hihetetlennek tetsző híri kolportálnak napok óta az ország zsidó közvéleményében. Állítólag a kormány, a rendőrhatalóságok újlag felfüggesztették a Keren Kajemel és Keren Hajeszodra való gyűjtési jogot, amelyet a jelenlegi kormány 1934-ben 4589/a számú Ordon desclis ben újított meg. Annál felháborítóbb a hír, mert hiszen ezen alapok a világ valamennyi államában, még a hitlerista Németországban is működnek és köztudomású, hogy Románia és Palesztina között rendkívül élénk kereskedelmi kapcsolatok vannak, amelynek Románia exportja sokszorosan felülmúlja az onnan való importot. Románia legjelentősebb kereskedelmi mérlege éppen Palesztinával van.

A palesztinai alapokra való gyűjtés a leg-törvényesebb és ha be is következett volna a felfüggesztés, úgy az csak ideiglenes lehet, mert hiszen eddig mindenkor a legmegértőbbben kezelték a mindenkor kormányok a zsidó alapok ügyét.

zete. Blum nem „zsidó” politikus, hanem nagykonceptúja, széles horizontu európai államférfi, akivel sem Antonescunak, sem

Románia soha nem lesz oka megbánni azt a barátságot amelyet most még szorosabba fűztek Parisban.

Heti számunk 12 oldal